

ÇOCUK MASALLARININ PLASTİK İZDÜŞÜMLERİ

Ayşe KARABEY

**YÜKSEK LİSANS TEZİ BİLEŞİK SANATLAR
ANASANAT DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

Temmuz 2015

..... tarafından hazırlanan “.....
.....” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri
tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Gazi Üniversitesi
..... Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak
kabul edilmiştir.

Danışman: Unvanı Adı SOYADI

Anabilim Dalı, Üniversite Adı

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Başkan : Unvanı Adı SOYADI

Anabilim Dalı, Üniversite Adı

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Unvanı Adı SOYADI

Anabilim Dalı, Üniversite Adı

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum .....

Tez Savunma Tarihi: ...../...../.....

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Prof. Aysen SOYSALDI

Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Ayşe Karabey

08.06.2015

ÇOCUK MASALLARININ PLASTİK İZDÜŞÜMLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)

Ayşe KARABEY

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Temmuz 2015

ÖZET

Çocukluktan itibaren çoğu insanın, alfabeyle tanışmadan önce masallarla tanışıklığı vardır. Uykuya dalmadan önce dinlenen, hiç bitmesin diye düşünülen, uykuya dalıp muhteşem gezintilere çıkılan masallar ile hayal etmenin sonsuzluğu ile tanışılır. Masalların olağanüstü fantastik dünyası ile hayal etmenin sınırsızlığı sadece çocukları büyülemekle kalmayıp yetişkinleri de bambaşka dünyalara sürüklemektedir. Özellikle sanatçılar için masallar bulunmaz bir kaynaktır. Sanatçı, masallar içindeki tüm göstergeleri yeniden biçimlendirerek başka dünyalar yaratır. Bu dünya ile oluşturulan görseller yeni hayalleri, besler. Sanatçı üstlendiği masal anlatıcısı rolü ile yeni bir anlatım dili oluşturarak masalda bulunan unsurları, kahramanları, olayları, renkleri ve sayıları soyut düşüncelerden somut objelere taşıyarak “masalların sanat objesine yansınmasıyla oluşan plastik izdüşümleri nelerdir.” sorusuna yanıt arayacaktır. Grimm Kardeşler masallarının görsel etkilerinin yansımaları sanat objesi üzerinden sorgulanarak toplanan yazılı ve görsel veriler doğrultusunda masalların sanat objesine dönüşüm süreci ve sanatçıların eserleri üzerinden elde edilen kazanımlar ışığı altında çeşitlendirilecektir. Sanatçı, masallardaki renkli ve zengin üslubu gerçek dünyadan çeşitli elemanları ödünç alarak, yeni bir anlatı dünyasını dillendirerek izleyicisine görsel metinlerin yazılı metinler gibi okunabileceğini ve yazılı metinlerin birer sanat eserine dönüştürülebilir olacağını gösterir. Bu noktada her masalın bir alıcısı ve okuyucusu olduğu sonucuna ulaşılrken, izleyici ve okuyucu, sanatçı duyarlılığı ile gerçeklik dünyasında, bir başka gerçeklik boyutuna ulaşacaktır.

Bilim Kodu : 404
Key Words : Masal, Sanatçı, Peri, Eser
Sayfa Adedi : 95
Danışman : Doç.Dr. Aysun Altunöz Yonuk

PROJECTION OF CHILDREN'S TALES

(Master Thesis)

Ayşe KARABEY

GAZİ UNIVERSITY

ENSTITUTE OF FINE ARTS

July 2015

ABSTRACT

From childhood most people are familiar with the tale before met alphabet. Listen to before sleeping, no end unthinkable, asleep with tale meet imagine the infinity. Tales of extraordinary fantasy world with imagine the immensity not only children but adults are also fascinated by dragging them to another world. Especially tales included a resource for images generated with this world artists. Artist creates another world, reformatting all indicators in fairy tales nourish new dreams. Artist creating a new language of the storyteller on the role being played, elements in fairy tales, carrying moving from abstract ideas into concrete objects, "What are plastic projections formed by the reflection of the tale of the art object." will answer the question. Brothers Grimm tale of reflections on art objects of visual effects questioned, written and visual data collected in accordance with tales of transformation and art objects will be diversified. Artist, colorful and rich style of the tale ,texts can be read as visual text and displays will be transformed into a work of art of the written text. At this point viewers and readers, in reality sensitivity of the artist and the world will get to another dimension of reality.

Science Code : 404
Key Words : Tale, Artist, Fairy, Work of Art
Sayfa Adedi : 95
Advisor : Doç.Dr. Aysun Altunöz Yonuk

TEŞEKKÜR

Çalıőmamın baőlangıcından itibaren bana olan desteği, güveni için, geniş bilgi ve deneyimlerini aktaran değerli danıőmanım sayın Doç. Dr. Aysun Altunöz Yonuk'a, eğitim yaőantım süresince her zaman maddi manevi desteğini esirgemeyen bana hep inanan sevgili aileme, her konuda desteklerini esirgemeyen arkadaşlarıma sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
RESİMLERİN LİSTESİ	vi
1.GİRİŞ	1
2. MASAL TERMİNOLOJİSİ.....	5
2.1. Masal Tanımı ve Özellikleri.....	6
2.2.Masalların Çocuklar Üzerine Etkisi	11
2.3.Masal ve Göstergeler.....	12
2.3.1. Masal Zamanı ve Mekânı	13
2.3.2.Masal Renkleri ve Önemi.....	14
2.3.3. Masal Sayıları ve Önemi	15
2.3.4. Diğer Masal Unsurları.....	18
3. SANATTA BİR YANSIMA OLARAK MASAL	19
4. SINIRLILIKLAR KAPSAMINDA ALMAN MASALLARI	37
4.1.Grimm Kardeşler ve Masalları.....	37
4.3.Rapunzel.....	39
4.4. Külkedisi.....	41
4.5.Uyuyan Güzel.....	43
4.6.Pamuk Prenses.....	44
5. SANATÇI VE DÖNÜŞTÜRME EYLEMİ	49
5.1. Rapunzel.....	49
5.2. Uyuyan Güzel.....	55
5.3. Külkedisi.....	57
5.4. Pamuk Prenses.....	59
6. SONUÇ	65
KAYNAKLAR	67
EKLER.....	73
EK-1. Görseller Tablosu.....	74
ÖZGEÇMİŞ	82

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 3.1. “Düş” 2006 Aysun Atunöz Yonuk.	20
Resim 3.2. “Little Red and The Wolf” (Kırmızı Başlıklı Kız ve Kurt) 2009 Anne Julie	21
Resim 3.3. “Kanadı kırık yağmurcu” 2012 Barış Kara.....	22
Resim 3.4. “Kopan Kanadına” 2012 Barış Kara.....	22
Resim 3.5. "Dünyayı Taşıyan Melek” Can Göknil	23
Resim 3.6. “Hayat Ağacı” Can Göknil	24
Resim 3.7. “Courtesy of Alice Anderson and Riflemaker Alice Anderson”	25
Resim 3.8. “Rapunzel” 2008 Alice Anderson.....	25
Resim 3.9. “Bound” (Sarılı) 2011 Alice Anderson.....	26
Resim 3.10. “Masal Anlatıcısı” Eti Behar	27
Resim 3.11. “Masal Anlatıcısı” Eti Behar	27
Resim 3.12. “Beklerim” Maria Sezer.....	28
Resim 3.13. “Beklerim” Maria Sezer.....	29
Resim 3.14. “Beklerim” Maria Sezer.....	29
Resim 3.15. “Cindirella story” (Sindirella Hikayesi) Min Jeong Seo.....	30
Resim 3.16. Red Riding Hood (Kırmızı Başlıklı Kız) Model: Valerya Solov’eva Darya Kondratyeva.....	31
Resim 3.17. “The Visitor” (Zyaretçi) Polixeni Papapetrou	32
Resim 3.18. “Olympia as Alice dreaming by the Riverbank” Nehir kenarıyla Alice’in Rüyası) Polixeni Papapetrou	32
Resim 3.19. “The Brave Little Prince Saves” (Prensese Kurtaran Cesur Prens) Queenie Liao	33
Resim 3.20. “Pamuk Prenses ve Avcı filmi” (Snow White and The Huntsman)	34
Resim 3.21. “Alis Harikalar Diyarında” (Alice in Wonderland)	35
Resim 3.22. “Karmakarışık” (Tangled).....	36
Resim 4.1. Rapunzel ve Cadı	40
Resim 4.2. Külkedisi ve balo	41
Resim 4.3. Külkedisi ve ayakkabı.....	41
Resim 4.4. Uyuyan Güzel ve tüm saray halkının yüz yıllık uykuya dalması	43
Resim 4.5. Zehirli kemer.....	45
Resim 4.6. Yedi Cüceler	45

Resim	Sayfa
Resim 5.1 “Bir kız çocuğu dünyaya geldi”	50
Resim 5.2 “Büyüdü”	51
Resim 5.3 “Ceza”	52
Resim 5.4 “Ceza”	52
Resim 5.5 “ Özgürlük”	53
Resim 5.6 “ Mutluluk”	54
Resim 5.7 “Kimin Kanatları ”	56
Resim 5.8 “Kimin Kanatları detay”	56
Resim 5.9 “Kimin Kanatları detay ”	57
Resim 5.10 “ İsimsiz ”	58
Resim 5.11 “İsimsiz detay ”	59
Resim 5.12. “Kemer ”	61
Resim 5.13. “Üç Damla ”	62
Resim 5.14. “ Dikkat ”	63

1.GİRİŞ

Yetişkin bireylerin, çocuğa özgü dışavurumlarla kahkahalarla gülmek ve oyunlar oynamak isteği zaman zaman görülür. Bu durumda, birey içindeki çocuk ile neşe dolu eğlenceli bir sohbet gerçekleştirir. Capacchione değindiği gibi, (2012:) “Her insan, hayatta oynadığı rol ne olursa olsun derinliklerinde, yani bilinçdışında küçük çocuklar taşır. Bunlar bazen coşku hâlinde, bazen büyük keder durumlarında meydana çıkabilirler.” Çocuklar, içinde yaşadıkları gerçek dünyanın yanı sıra çizgilerden, renklerden, oyunlardan, hayali arkadaşlardan, peri masallarından oluşan hayali bir dünya kurarlar. Bu hayalleri besleyen pek çok olay ve durum vardır, bunlar arasında masallar büyük önem taşımaktadır. Dilidüzgün'nün sözünü ettiği gibi, (2003: 25) “Masalın gizemli havası, serüven dolu fantastik olaylar içermesi, çoğunlukla iyilerin kazanıp kötülerin yenilgiye uğratılması çocuk için masalları ilginç kılar. Masallar, çocuğun dünyasına yakın bir dünya sunar.” Bir bakarsınız bir kurbağa prens olur, bir bakarsınız tüm gizil güçlerine rağmen cadılar yenilgiye uğrar, sihirli bir söz ile gerçekleşmesi mümkün olmayan olay gerçekleşir. Masallarda yer alan kavramlar, kahramanlar, olaylar çocuğu yetişkinin dünyasına yakınlaştırırken, yetişkini de çocukluğunu anımsatan, unutamadığı anılarına doğru bir yolculuğa çıkarır.

Bu çalışmada “çocuk masallarının sanat objesine yansımalarıyla oluşan plastik izdüşümleri nelerdir? ” sorusuna masal kavramı, kahramanları, tekerlemeleri, sayıları, renkleri, göstergeleri, masalların çocuklar üzerine etkisi, Alman masalları, Grimm kardeşler ve masalları açıklanarak cevap aranacaktır ve konuyla ilgili makale, kitap, tez ve internet kaynakları incelenerek Grimm Kardeşler masallarının görsel etkilerinin yansımaları sanat objesi üzerinden sorgulanacaktır. Toplanan yazılı ve görsel veriler doğrultusunda masalların sanat objesine dönüşüm süreci ve sanatsal dilde yansıma uygulamaları sanatçıların eserleri üzerindeki ve sanatçının özgün tasarımları üzerindeki görsel etkileri ile örneklendirilecektir.

Masalların kaynağını insanların oluşturması sebebi ile masallarda gerçeklik aranabilir. Bu bağlamda masallar ile gerçek hayat arasında bağlantılar kurulur her

insan bazı durumlarda kendini ve yaşamdaki insanları masal kahramanlarına benzetir. Sarı ve Ercan bu konuya şöyle değinir;

Şu dilber tıpkı Pamuk Prenses'teki kraliçe gibi, en güzel ben miyim diye soruyordur aynaya, ömründe bir an bile huysuzluk ve titizlikten vazgeçmeyen cadaloz, boyuna “ o kadar tokum ki, tek yaprak istemem, mee, mee” diye meleyen keçinin burnundan düşmüş gibidir. Gailelerden beli bükülmüş ama yinede neşesi kaçmamış şu yaşlı adam, ormanda iyi prene rastlayıp da tanımayan ama ona yardım ettiği için cömertçe ödüllendiren ihtiyar kadını anımsatır. Bir genç kız tıpkı Kırmızı Şapkalı Kız gibi büyükannesine bir parça kek ve bir şişe şarap getirmek için şehrin beton ormanına dalar, Kurbağa kral, iflah olmaz bir züppe, özlem dolu gözlerini prensese dikmiş, kendisini kurtaracağı günü boşuna bekliyor. (2008: 48)

Bu kahramanlar ile insanın derinliklerine giden bir yolculuk başlar masal ile başkalarının dünyalarına yelken açılır ve onları tanıma gerçekleştirilir. Alternatif dünyalar yaratılır, genç kızlar prensesler gibi kendisiyle evlenecek beyaz atlı prenslerini bekler. Tıpkı bir çocuğun oyun oynarken karakterlere bürünmesi gibi masaldaki kahramanlar da yaşamda bir yerlerde aynileştirilir.

Masalların bir ruhu olduğu dillendirilebilir ve Max Luthi'nin söylediği gibi “masallar, yorumlamayı beklerler.” (Sarı ve Ercan, 2008: 39) bu yorum plastik sanatlarla gerçekleşebilir. Çünkü “Görme konuşmadan önce gelmiştir. Çocuk konuşmaya başlamadan önce bakıp tanımayı öğrenir.” (Berger, 2012: 7) Başka bir anlamda görme sözcüklerden önce gelmiştir. Bebekler ilk önce görerek, dokunarak kendilerini tanımaya çalışmışlardır. Ellerini ağızlarına götürmeleri, ayaklarını dahi ağızlarına götürmeleri hep bu çaba içindir. Günümüzde, insanların duygu düşünce yeteneğinin köreldiği, birbirlerini veya kendilerini tanıyamadıkları, soyut düşünme kabiliyetlerini, hayal dünyalarının önüne çekilen dev ekranlar ile yitirmeye başladıkları, masal devlerini bile hayal edemez hale geldikleri bir yaşantıda masalları görselleştirmek kaçınılmazdır. Bu bağlamda masalların görselleştirilmesi ile zengin tasarımlar ve çok yönlü çağrışımlar ile düşünebilme yeteneği zenginleştirilebilir. Çocuk masalları içerisinde, Grimm kardeşler masallarından peri masalları olarak tanımlanabilen Rapunzel, Külkedisi, Uyuyan Güzel, Pamuk Prenses masallarının sanat objesine yansımaları ve bu izdüşümlerin sanatsal bir dille nesnel sunumu amaçlanmıştır. Masalların sanat objesine yansımaları ve bu yansımaların sanatsal bir

dille sunumu, masalların sözlü ve yazılı anlatımının yanı sıra görsel anlatıma olanak sağlaması açısından önemlidir. Bu bağlamda masal anlatıcısı büyük önem taşımaktadır anlatıcı tarafından masalların farklı söylemlerle yeniden üretimi sağlanacaktır. Bitmesi hiç istenmeyen masalları tekrar tekrar dinletecek ve izletecek olan anlatıcıdır. Ondan beklenen çok iyi bilinen masalları, hiç bilinmeyen bir şekilde anlatarak ve izleyiciyi bambaşka bir atmosfere götürerek masallar için görsel bir anlatım dili oluşturmaktır.

2. MASAL TERMİNOLOJİSİ

Çoğu zaman uzak ülkelerde, bilinmeyen yerlerde ve zamanlarda başlayan, dinleyicilerini çok uzak diyarlara taşıyan, sihirli güçleri bulunan kahramanları olan, anlatıcılarının sözleriyle yeniden şekillenen hayal ürünü olan masallar sözlü kültürün sonsuz büyüdü dünyasıdır.

Yazılı kültürün “söz” üzerindeki “sessiz” hâkimiyetiyle birlikte, ilgi çeken masal türü içinde yaşadığı toplumun değer yargılarını ve özgün bakış açısını yansıtırken diğer taraftan diğer toplumların özelliklerini barındırmaya devam eder. (Ölçer Özünel, 2006: 24,135) Gerçek dünyayla ilgili hatırlatmalar ve düzeltmeler yapan masal türü bir meyve bahçesinde bulunan çeşitli türden meyve ağaçlarına benzetilebilir. Her bir masalın ortak özellikleri olsa dahi farklı tatta kahramanları, olayları, fikirleri, mucizeleri ve cezaları vardır. Sürekliliği ve yinelemeyi vurgulamak adına bileşik zamanın kullanılması masala bir rüya tonu verir, sanki bir şeyi yarı kapalı gözlerle izliyormuşçasına böylece dinleyici kahramanın yerine geçebilir. Tıpkı bir rüyada gibi kılık değiştirir, zaman ve mekân değiştirir veya uçar. Masal bir varmış bir yokmuş diye başlayarak aslında metnin okuruna dair bir işaret göndermiş olur. Bu okur ya bir çocuk ya da sağduyunun ötesine giden bir öyküyü kabul etmeye hazır birisi olmalıdır. (Eco, 2013: 21.26.27) Kurtların konuştuğuna, kuşların kıyafet getirebilmesine, ejderhaların burnundan alevler püskürtmesine, lambadan cin çıkmasına inanabilmek, ancak bir çocuğun hayal dünyasına sahip olmakla mümkün olacaktır. Zaman ve mekân olgusundan yoksun olan masalların başkahramanlarını cadılar, büyücüler, periler ve prensesler oluştururlar. Kahramanları canavarlarla savaşırken, aşılamayacak engeller içindeyken, çözülmesi gereken bilmecelemlerle boğuşurken ya da bir prensesle evlenirken görmek mümkündür. Kahramanlar ve olaylar bu kadar çeşitli iken masal anlatıcısının görevi de büyüktür. Anlatıcı ile masallar yeniden şekillenir, dinleyicinin masal içine dâhil olması bununla mümkün olur. Masal anlatımı bir gösterimdir ve bu gösterim anlatıcının ve dinleyicinin kültürel birikim ve beklentilerinin yansımasıyla yeniden doğar. (Ölçer Özünel, 2006: 22,28,108) Bu gösterim bir kültür hazinesi olarak üzerinde

araştırmalar yapılabilen dinleyicilerini ve izleyicilerini yeniden okumalara davet eden bir bilim ve sanat dalı haline gelmiştir.

2.1. Masal Tanımı ve Özellikleri

Sınırsız renkli hayal dünyası ile sihirli bir yaşam içerisinde yetişkinleri ve çocukları büyülü bir gezintiye çıkararak masal kavramının birçok tanımı yapılmıştır. Olağanüstü ve sınırsız hayal dünyası ile şekillenen okuru hayal bile edemeyeceği gezintilere çıkararak masal türünün birçok tanımı yapılmıştır. “Kavramlar ve terimler her döneme göre yeni ve farklı anlamlar kazanabilir. Zaman, onlarda da değişme ve gelişme gösterebilir.” (Sakaoğlu, 2012: 1) Sakaoğlu’nun masal tanımına göre ise; (2012: 2) “Kahramanlarından bazıları hayvanlar ve tabiatüstü varlıklar olan, olayları masal ülkesinde cereyan eden, hayal mahsulü olduğu halde dinleyicileri inandırabilen bir sözlü anlatım türüdür.” Masallarda konuşan hayvanlar, periler, devler, sihirli aynalar, zehirli kemerler gibi olağan üstü öğelerle karşılaşılır. Bu olağanüstü öğeler dinleyicileri o büyülü dünyanın içine çekmeyi başarır.

Masal dünyasının belli kuralları yoktur bu sebeptendir ki bireyler istedikleri masal dünyalarını oluşturabilirler içerisinde her şey barınabilir, tüm kahramanları alabilir. Tıpkı sevgi dolu çocuk kalbi gibi orada herkese yer vardır. E. Cem Güney de masal için şunları diyor: “ Bizim de bir masal dünyamız var, uçsuz, bucaksız, bir dünya bu! Keloğlanı da içine alır, Koroğlu’nu da, peri kızını da içine alır, dev anasını da, seni de içine alır, beni de, gene de bir findikkabuğuna sığar, yedi dünyaya sığmaz.” “Bütünüyle hayal ürünü olan, genellikle olağanüstü olaylara zaman zaman da olağanüstü varlıklara yer verilen, olayları çoğunlukla belirli olmayan bir yerde (masal ülkesinde), belirli olmayan bir zamanda (evvel zaman içinde) geöen bir anlatı türü.” (Yaldız, 2006: 25,26) Masallarda imkânsız gibi görünen her şey geröekleşebilir. Hayvanlar konuşabilir, insanlar uçabilir, uzun mesafeler yakınlalaşabilir, ölümler dirilebilir, kötü ve karanlık yerler bir anda güzel bir saray haline dönüşebilir zamansız ve mekânsız bir yolculuk yaşatılır.

Türk Dil Kurumu’nun yayınladığı Türköe Sözlükte “masal” : “Genellikle halkın yarattığı, ağızdan ağza kulaktan kulağa sürüp gelen, çoğunlukla insanların veya

tanrıların başından geçen, olağandışı olayları anlatan hikâye” (Sarı ve Ercan, 2008: 11) olarak tanımlanır. Masallar sözlü olarak nesilden nesile aktarılan, olağanüstü ve mitolojik konuları barındıran, her toplumun kendi kültürünü ve inancını hayal gücüyle süsleyerek masal anlatıcısı aracılığı ile dinleyicileriyle diyalog kuran anlatılardır.

Boratav’a göre ise; (2013: 85) “Masal nesirle söylenmiş, dinlik ve büyüklük inanışlardan ve törelerden bağımsız, tamamıyla hayal ürünü, gerçekle ilgisiz ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan kısa bir anlatı diye tanımlar.”

Bu tanımlar bağlamında, uzun süren büyü bir atmosfer sağlayarak dinleyicisini bu dünyanın içerisinde misafir eden masalın en önemli özelliği düş ürünü oluşudur. Şüphesiz ki masalın en önemli dinleyicisi olan çocuklar masaldaki olağanüstü dünyaya kendisini kaptırarak kahramanlardan biri olur. (Bilkan, 2001: 46) “iyinin masalın sonunda iyi olduğu, iyilik yaptığı için ödüllendireceğini; kötünün de yaptığı kötülükten cezasını çekmesi gerektiğini görecektir.” (Sarı ve Ercan, 2008: 44) özellikleri itibari ile kuşaktan kuşağa yüzlerce yıllık bir süreçten süzülerek özü aynı kalarak günümüze kadar gelen masal, büyü ile ilintili olarak dinleyenlerde estetik heyecan uyandırır.

Masallar birbirlerinden bağımsız farklı yerlerde, ancak birbirlerine benzer şekillerde oluşmuşlardır. Dil, kültür, din, ırk farkı gözetmeksizin bütün toplumlarda ortak olarak paylaşılan bir anlatı türüdür. Tarihin bilinmeyen dönemlerinde gerçekleşmiş olan bu paylaşım, masalın toplumlar arasındaki müşterek unsurların tespitinde önemli bir rol üstlendiğini de ortaya koymaktadır. Masallar, farklı ülke, kültür ve dillere geçtikçe birçok değişikliğe uğramıştır. Masal adları, kahramanlar, masallardaki tip ve motifler, yer adları, yemek adları, gelenekler ve atasözü, deyim gibi dil hususiyetleri her anlatım sırasında yeniden değişmektedir. (Bilkan, 2001: 13)

Masallar, yapıları gereği birçok konu, kahraman ve mekâna sahiptirler. Sahip oldukları özellikleri ile ayrı ayrı başlıklar altında toplanabilmektedirler. Kimisi güldürürken düşündürür, kimisi kahramanlarını gerçek hayattan seçer, kimisi de

gerçekte var olmayan kahramanları seçer. Masallar kendi içinde beşe ayrılır. Bunlar sırasıyla aşağıdaki gibi verilebilir;

1.Hayvan masalları

2.Olağanüstü masallar

3.Gerçek masallar

4.Güldürücü masallar

5.Zincirlemeli masallar

1.Hayvan Masalları; Hayvan masalları kısa masallardır. Bu masallarda kıssadan hisse vermek esastır. Hayvan masallarında dinleyici, düşünmeye ve ibret almaya yönlendirilir. Bu masallarda, eğitici nitelikler ön planda olmakla beraber, eğlendiricilik özelliği ağır basmaktadır. Hayvan masallarında zaman zaman gerçeğin hayal unsurlarıyla karışması da söz konusudur. Masal türleri içerisinde halk arasında en yaygın olan bu tür masallar, her çeşit yaş gurubuna uygun mesajlar içermektedir. Mevlana'nın Mesnevisi, Kelile ve Dimne, Aisopos ve La Fontaine Masalları türün önemli örneklerindedir. (Bilkan, 2001: 17)Kısa anlatımlı, sonunda ders vermeyi amaçlayan kahramanları hayvanlardan oluşan masallar ile, aslan ve farenin dostluğu, tilkinin kurnazlığı ile iyilik, kanaatkârlık gibi özellikler öğreticidir.

2.Olağanüstü Masallar; Masal türleri içerisinde, kavramına en uygun olanı olağanüstü masallardır. Gerek konu gerekse kahramanlar itibariyle hayal ürünü ve akıl dışı özellik taşıyan bu tür masallar, cin, peri, dev, ejderha gibi tabiatüstü varlıklar etrafında anlatılır. Ancak bu unsurlar insan veya hayvanlara ait özellikler taşırlar. Bu durum, olağanüstü konu ve kahramanları içeren masallarda gerçekliği öne çıkarır. (Bilkan, 2001: 17) Olağanüstü Masallar burun deliklerinden ateş çıkaran ejderhaları, zor durumlarda sihirli değneği ile gelen perileri, büyüklüğü ile ürküten devleri ile dinleyicilerini akıl almaz mekânlar içerisine davet eder.

3.Gerçekçi Masallar; Bu masallardaki kişi ve olaylar gerçeğe daha yakındır. Padişahlar, vezirler, zengin tüccarlar, kadılar vb. birçok masal kişisi gerçek hayattaki vasıflarıyla anlatılırlar. Gerçekçi masallardaki kişi ve olayların Osmanlı ‘da meşhur olan fakir çocukların hayat hikâyeleri birer masal örneğidir. (Bilkan, 2001: 18) Gerçek hayattan halk arasından seçilmiş kahramanlar ile serüvenler gerçekleşir.

4.Güldürücü Masallar; Genellikle fıkra veya nükteli küçük hikâyelerden oluşan bu masal türünün eski kültürdeki adı, “latife” dir. Bu masalların en önemli özelliği kısa ve yoğun olmalarıdır. Daha ziyade hayvan masallarına benzeyen bu masallar, veciz ifadelerle, zekâ eseri olan imalı, ince mizahi anlamlara dayanmaktadır. Bu masalların güç aldığı fıkralar açık anlatımlı, zaman zaman müstehcen ve eğlencelidir. Bu husus da türün yetişkinler arasında daha yaygın olmasını sağlamıştır. (Bilkan, 2001: 18) Dinleyenlerine ve okuyanlarına hoşça vakit geçirmek ve tamamen onları eğlendirmek amaçlanmış masal türüdür.

5.Zincirlemeli Masallar; Bu masal türünde kahramanların hemen tamamı hayvanlardan oluşmaktadır. Zincirleme masallar, küçük ve önemsiz olayların ardı ardına dizilerek halkalar halinde meydana getirdiği masallardan ibarettir. Bu masalarda halkalar sıkı bir mantık bağıyla kenetlenmişlerdir. Anlatı bu halkaların (olaylar ve masal kişileri) sayısı ölçüsünde uzar; genel olarak çok uzun olmaz, süratli bir tempo ile yürütülür. (Bilkan, 2001: 19) Tıpkı hayvan masallarında olduğu gibi kahramanları hayvanlardan oluşan zincirleme masalların amacı ders vermek değildir. Amaçları dinleyicilerini şaşırtmak ve eğlendirmektir.

Çocuklukla birlikte tanışılan masal dünyası “Bir varmış bir yokmuş” ile başlayarak “Ve sonsuza dek mutlu yaşadılar” tümcesi ile mutlu sonla biter. Olmazların olur olduğu sihirli dünyada sorunların bir çırpıda çözülebildiği, iyi kalpli periler ve kötü kalpli perilerin bir arada yaşayabildiği, güzel ve çirkinde bulunan aşkın samimiyeti, olağanüstü kahramanların maceraları yer alır. Masalarda nesnelere, isimlere ve niteliklere değışse de kahramanlara verilen temel fonksiyonlar ve benzer aksiyonlar değışmemektedir. Propp’a göre; (1985: 30) Masal kahramanları farklı isimlerle, farklı masalarda aynı eylemlerde ve aynı tepkilerde bulunurlar. Prenseslerin isimleri Cinderella, Pamuk Prenses, Rapunzel olur. İsimleri değışen prensesler büyüleyici

güzelliklerinden ve iyi kalplerinden hiçbir şey kaybetmezler. Her biri farklı isimlerde de olsa da Prenslar kurtarıcı rolünü devam ettirir. İyi niyetli Kralların, ikinci eşlerinde (Üvey Anneler) de durum farklı değildir isimleri farklıdır ancak yapacakları kötülükler aynıdır.

Masalda kahraman kadrosunu insanlar, tabiatüstü varlıklar ve çoğu teşbis sanatıyla insana özgü vasıflarla karşımıza çıkan hayvanlar oluşturmaktadır. Bu kendi aralarında oluşturduğu tezat hem fiziki hem de manevi niteliktedir. Masal kişileri tarihsiz ve mekânsız kişilerdir. Bu kişilerin, ırkı, dini, dili belirgin değildir. Ancak bir padişah, bir tüccar, bir oduncu gibi adsız kişiler olarak karşımıza çıkarlar. Masal kahramanlarına verilen isimler, masalların hatırlanması ve anlatımı kolaylaştırma amacına yöneliktir. Masalın ana kahramanı ya ismi ile ya da özellikleri ile betimlenir. (Bilkan, 2001: 81)

Kahramanların yanı sıra masalın önemli unsurlarından biri de anlatıcıdır. Masal anlatıcısı, kabiliyeti, kültürü ve üslubu ile masalı yeniden şekillendirir, zaman zaman kendisini farklı bir kimlikte tanıtır ve masalı başka biri anlatıyormuş gibi bir tavır sergiler. Anlatıcı, masalı bazen yarım bırakır ki dinleyici masalı istediği gibi devam ettirip istediği biçimde bitirebilsin. (Bilkan, 2001: 66,67) Anlatıcı masalla kendisini bütünleştirip zayıflardan ve hakkı yenenlerden taraf olabilir, kötüler için ağır bir dil kullanabilir, herhangi bir mesafeyi veya büyüklüğü dinleyicinin daha iyi anlayabilmesi için hemen yanındaki bir yerden örnekleyerek anlatabilir. (Sakaoğlu, 2012: 132)

Masalların tatlı dilli anlatıcıları masalları yeniden şekillendirirken dinleyicilerin dikkatini çekmek ve anlatımını güçlendirmek amacıyla tekerlemelere vurgu yapar. (Bilkan, 2001: 13) Masalın başında, ortasında ve sonunda söylenen tekerlemelerin her birinin ayrı görevleri vardır. Bu noktada “bir varmış bir yokmuş...” , “evvel zaman içinde kalbur saman içinde...” tekerlemeleri ile başlayan masallar, okuyucusuna ve dinleyicisine anlatılan şeylerin hayal ürünü olduğunu, gerçek olmadığını ve eğlendirmek için uydurulmuş olduğunu en baştan belirtmek ister. Masalın ortasına gelince “masal bu ya zaman hızla geçivermiş...” , “sözü uzatmayalım...” tekerlemeleri okunur, duyulur. Onların görevi ise anlatımın hızlanmasının gerekliliğini belirtmek, uzun zaman aralıklarını ve uzak mesafeleri kapamaktır. Masalın sonunda yer alan tekerlemeler “Onlar ermiş muradına biz

çıkalm kerevetine...” ile bütün maceraların mutlu bir sonuca vardığını anlatmak ve herkese aynı mutluluğu dilemek isterler.

2.2.Masalların Çocuklar Üzerine Etkisi

İnsan hayal eden, hayal gücü olan bir varlıktır. Diğer canlı türlerinden bu özelliği ile ayrılır. İnsan hayal gücü ile kendini aşar, içinde bulunduğu daracık alanlardan çok çok ötelere kanatlanabilir. Hayal gücü insanın kanatları haline dönüşür ve mesafe tanımaz. Uzaklık, yakınlık önem arz etmez. Hayal gücü ile birey kendi mitosunu, masalını, destanını, edebiyatını ve sanatını inşa edebilir. Birey ya da fert olarak bakıldığında hayal gücü olan bir çocukla olmayan bir çocuğun arasında önemli farklılıklar vardır. Okuma, kavrama, hayal etme, olaylara bakış tarzı, çözüm önerileri ve olayları algılayış tarzı hayal gücü geniş bireyde daha çok görülebilmektedir. Masallar da zihinle ve bilinçle bağlantılı olarak hayal gücünün ürünüdür. Masallar gerçek hayatın idealize edilmiş, şifrelenmiş şekillerinin bir yansımasıdır. (Sarı ve Ercan, 2008: 29, 30, 33)

Masallar çocuğun saf dünyasında bir yönüyle gerçek, bir yönüyle fantastik hayal ürünü öğeler ile yolculuğa çıkmaktadır. Bu yolculuğun gizemli havası, serüven dolu olayları, iyilerin kazanıp kötülerin cezalarını bulması çocukların hayal dünyalarını zenginleştirmek için önemlidir.

“Çocuk masalları, saf ve yumuşak ışıklarıyla ilk düşünceleri, yüreğin ilk atışlarını doğurmaya ve büyütmeye yarar; onlara aynı zamanda yuva masalları da deriz, çünkü herkes sade şiirselliklerinden keyif alabilir, hakikatleriyle zenginleşebilir ve aktarılan bir miras gibi yuvada kaldıkları içinde bu ismi alırlar.” (Taşkıntuna ve Korkut, 2012: 31)

“ Masalın yapısı, çocuğun düşünce ve kavrama gücüne hitap eder. Çocuğun güçlü renklere, kısa ve ilginç olaylara ihtiyacı vardır.” (Sarı ve Ercan, 2008: 43)

“Çocuğun hayal dünyasını geliştiren, onu “ soyut” düşünceye taşıyan ve duygusal eğitimine yardımcı olan masal ana dil eğitiminde de önemli bir görev üstlenmektedir.” (Bilkan, 2001: 7) Dinleme alışkanlığının kazanılmasında da rolü küçümsenemez. Çocuklara soyut düşünme ile birlikte dramatize etme, kukla

oyunlarında yararlanma, resimlendirme gibi çalışmalarda da etkilidir. (Çakmak Güleç ve Geçgel, 2005: 48)

“Masalların iskeleti olan” iyilerin ödüllendirilmesi ve kötülerin cezalandırılması” edimi kısa ve net anlatışta çocuğun belleğine sokulur. Çocuk, iynin masalın sonunda iyi olduğu, iyilik yaptığı için ödüllendirileceği; kötünün de yaptığı kötülükten cezasını çekmesi gerektiğini görecektir.” (Sarı ve Ercan, 2008: 44) Masallar, yetişkinleri bir çocuk evrenine çekercesine ya da bir çocuğu yetişkinin evrenine çekercesine, çocuğu meraklandırmak, çocuğun ilgisini çekmek, hatta korkutmak, fantastik bir boyut içinde çocuğa o sonu gelmeyen, beklide aslında doğada hiç var olmayan o iyilik – kötülük çatışmasını sunar. Taptaze beyinlere yöneltilen eğlenceli bir mesaj olan masal, insanların daima zorlukların üstesinden geldikleri, kötülüklerin yerini iyiliğe, korkunun da sevinç ve mutluluğa bıraktığı yolculuk olduğunu vurgular.

2.3.Masal ve Göstergeler

Göstergeler bilimi ya da göstergebilim ilk olarak 1916’da yayımlanan genel dilbilim derslerinde Saussure tarafından tanımlanmıştır. Göstergebilimin en temel amacı bir göstergeler sistemi olarak dilin incelenmesidir. (Kanca, 2009: 126) Saussure’ün terimleri arasında gösterilen ve gösteren, göstergenin oluşturucularıdır. Gösterge terimi birçok alanda kullanılan bu yüzden tam olarak tanımlanamayan bir terimdir. Saussure’e göre gösterge, bir gösteren ile bir gösterilenden kuruludur. Gösterenler düzlemi, anlatım düzlemini, gösterilenler düzlemiyse içerik düzlemini oluşturur. (Barthers, 2009: 44,47) Toplum içinde iletişim içerisinde olmak kaçınılmazdır. Her türlü iletişim aracı kullanılarak toplumsallaşma sağlanabilmektedir ve iletişim her türlü görüntü, yazı, ses, işaret ve simge ile herhangi bir iletiyi gönderen ile onu alıp yorumlayan arasında gerçekleştirilmektedir. Demir’in değindiği gibi (2009,12) “İletişim görüntü yazı simge ya da işaret halinde iletiyi gönderen ve bu iletiyi alıp değerlendiren, yorumlayan arasında gerçekleşmektedir. Bu iki nokta arasındaki ilişki içinde göstergeler oluşmaktadır. İleti, iletişimin gerekli koşulu yorumlama için anlam taşımalıdır. İletiler sadece anlam taşıdıkları sürece göstergedir.

Diyalog içinde olmak var olmanın ve bu varlığı mutluluk içinde geçirmenin temel gereksinimidir “Gösterge, genel olarak bir başka şeyin yerini alabilecek nitelikte olduğundan kendi dışında bir şey gösteren her türlü nesne, varlık ya da olgu’dur. Göstergeleri inceleyen bir bilim olarak göstergebilim, insanın gösterge oluşturma, göstergelerle sistem kurma ve bunlar kanalıyla iletişimde bulunmasını araştırmaktadır.” (Demir, 2009: 32) Bu noktada; yazılı, din ve inanç düzlemine bağlı, parasal ve sanatsal göstergeler gibi yaşamın içinde var olan birçok göstergeden bahsedilebilir. İletişim bu göstergeler ile diyalog içerisinde kurulur metinler, resimler, kentler, yüzler, renkler, sayılar ve birçok nesne okunabilir ve anlamlandırılabilir. “Çünkü her şeyin anlamı vardır ya da hiçbir şeyin anlamı yoktur.” (Barthers, 1988: 22) Bu durumda her insan kendi göstergebilimini oluşturabilir. Örneğin renkler vardır her birinin kendini tanımlayan ismi de vardır ancak hiçbir şeyi çağrıştırmazlar bu durumda bir sanatçı renkleri seçerek tuvali üzerinde oluşturduğu yapı içinde kaynaştırarak anlamlandırır. Altunöz’ün değindiği gibi; (1999,145) “ Bu nedenle denilebilir ki her yapıt bir şeyin göstergesidir. Aslında bu gösterge sanatçının gösterimidir. Öyleyse sanatçı, başka duyumları gösterirken kendisini de değişim ve dönüşüm serüveninde bir nesne gibi kullanır.” İletim içerisinde anlatımlar oluşturabilmek için herhangi birşey başka bir şeye ihtiyaç duyar. Her şey bir şeyin göstergesi olur.

2.3.1. Masal Zamanı ve Mekânı

Gerçekte var olan her insan için ayrı önem ve anlamlara sahip olan mekân ve zaman kavramları masal dünyasında belirsizdir. Masal bir bakmışsınız bir yaz gecesi, bir kış günü, uzak diyarlar, bir kulübe, bir orman, bir kule veya bir sarayda gerçekleşir. Zaman kavramının yokluğu ile imkânsız olan imkân dâhilinde olur. Binlerce kilometrelik uzaklıklar bir göz açıp kapamakla kat edilir. Mesafeler bir solukta aşılır, bitip tükenmez yollar bir anda bitiverir. Yolculuklar ya bir kuşun kanadında ya sihirli bir halının üzerinde gerçekleşir. Masallardaki zamanın mekânın belirsizliği “Bir zamanlar..., Zamanın birinde..., Yıllar önce..., Vaktiyle..., Uzak diyarlarda... gibi ifadelerle verilir. Masaldaki olay her zaman, her yerde ve herhangi bir insan için geçerli olur. Bu durum dinleyici ve okuyucuyu içinde, hiç gidemeyeceği yerlerde ve zamanda olmasını sağlayarak olağanüstü durumları mümkün kılacaktır

2.3.2.Masal Renkleri ve Önemi

Renkler hayatın her alanında dikkat çekmektedir. Kontrolü ele almak ve dikkatleri toplamak için kırmızı giyilebilir, huzuru hissetmek hissettirmek için mavıyla karşılaşılır, güneşin rengi sarı ile sıcaklık ve rahatlık sağlanabilir. Renkler ile görsel bir dil oluşturularak iletişime geçilebilir. Bir taraftan beyaz bir mendil ile barış sağlanırken, diğer taraftan boğa gösterilen kırmızı ile kışkırtılabilir.

Renk kışkırtıcıdır, sakinleştiricidir, dışavurumcudur, izlenimcidir, kültürel, coşkundur ve semboliktir. Hayatımızın her cephesini kapsar, sıradanlığı süsleyerek güzelleştirir ve gündelik eşyalarımıza güzellik, heyecan katar. Eğer siyah ve beyaz gündelik konuşmalar gibi düşünülürse renkler de şiirselliği oluşturmaktadır. (Holtzschue, 2009: 1)

Holtzschue, değindiği gibi; (2009: 3,4)*Renkler görsel bir dildir; bir durumu açıklamak veya bir duyguyu dışa vurmak için kullanılabilirler. Renk tanımlayıcıdır; objelerin benzer veya kendine has biçim ve ölçüleri arasında farklılıklar verebilir. Renkler, uzay algısını değiştirmek için kullanılabilirler; yakınlık uzaklıklar ve derinlikler yaratabilirler. Renkler duygusal bir tepki oluşturmak için kullanılabilirler; Sakinlik ya da kışkırtıcılık için kullanılabilirler. Renkler birleştiricidir; Gündelik hayatın en sıradan parçaları renk birliktelikleri ile tanımlanabilirler. Renkler semboliktir; Bir ürün, bir kurum ya da bir ulusu temsil edebilirler. Kültürler, sosyal statüleri sembolize etme ya da onlarla iletişim kurma için renkler kullanırlar.*

Ulaşılmaz gibi görünen bir uzaklıkta saklanan umutların simgesel göstergesidir gökkuşağı. Özlemlerin, hayallerin, dileklerin, imkânsızlıkların dile geldiği renksel bir cümbüş, rengârenk bir bütünlüktür. Enginliğin, yüceliğin mavisi, bolluğun yeşili, hareketin ve coşkunluğun kırmızısı, bazen rahatlamanın bazen hastalığın sarısı bir araya gelerek hayatın her yönünün, iç içe oluşunun sembolizmini yansıtır sanki. (Ulukan, 3)

Hayatın her alanında rastlanan renklere masalarda da değişmez unsurlardan biri olarak rastlanır. Çekici kırmızı rengiyle Pamuk Prenses sunulan elma ile tehlike, Sindirella'ya elbiselerini getiren beyaz güvercinler ile iyilik ve yardımseverlik, Pamuk Prensesin annesinin parmağından damlayan üç damla kan ile yaşam ve Rapunzelin sırma saçları ile zenginlik, gerçek hayatın her yönü masalda renklerin arkasına gizlenerek verilmeye çalışılmıştır.

2.3.3. Masal Sayıları ve Önemi

İmgesel açıdan ele alınacak olan sayılar incelenmeye başlandığında, aslında sayıların kendi içlerinde anlamlarını ilk zamanlardan beri barındırdıkları görülür. Kuşkusuz ki sayılar görünen yüzleri ile birer sembol iken görünmeyen, Batınî anlamları içerisinde de birer sembol niteliği taşırlar. “Her şey sayılarda gizlidir.” (Omnia in numeris sita sunt) sözcüğü bu anlam varlığının en güzel örneği niteliğindedir. Sembol sözcüğünün etimolojik kökenlerine bakıldığında Latince “synbolum” sözcüğünden gelmekte olduğu ve bir araya getirmek, bir arada toplamak, bütün haline getirmek anlamları içerdiği belirlenir. Sözcük anlamı olarak biçimi ve doğası ile bir düşüncüyü ya da düşünceler bütünü nü çağrıştıran nesne ya da resim demektir. (Ulukan, 2012: 140)

Sayılar niceliklerinin yanı sıra çağlar içerisinde kullanıldıkları coğrafya ve kültür ile gerçek anlamlarının yanı sıra sembolik anlamlarda kazanmışlardır. (Ulukan, 2012: 141) Hayatın ölçülerini ve her şeyi kucaklayan ahengini araştıran Eflatun, sayıların tabiatın gizemini çözmek için bazı anahtarlar içerdiğinden bahseder ve bir sayı mistisizmine yol açar.

1.Sayılar, düzenledikleri şeylerin vasıflarını etkiler

2.Böylece sayı, Tanrı ile yaratılan dünya arasında bir aracı olur.

3.Bu şunu gerektirir, kişi sayılarla yaptığı işlemlerde, kullanılan sayılarla bağlantılı olarak yapılan işler üzerinde etkili olur.

“Bu şekilde her sayı, özel bir karakter, kendi gizemli vasfını ve özel bir metafiziksel mana geliştirir.” (Schimmel, 1997: 25, 26) Yaşamın her anında yüz yüze gelinen sayılar, yüzyıllar boyunca farklı dinlerde, kültürlerde, milletlerde büyük oranda yaşamaya devam etmişlerdir. Masallarda da sıkça geçen sayıların, destanlarda ve mitolojide de aynı derecede önem taşıması dikkat çekicidir. Sınırlılıklar kapsamında Grimm Kardeşler masallarından Rapunzel, Külkedisi, Uyuyan Güzel ve Pamuk Prenses içerisinde kullanılan sayıların bazılarının fonksiyonları şöyledir.

“Kuşatıcı Sentez” 3 sayısı; Sayının varlığı hayatın her aşamasında gözlemlenebilir; insanoğlunun ilk gördüğü 3 âlem; su hava ve yer, maddenin 3 hali; katı sıvı ve gaz, 3 yaratılmış nesne grubu; madenler, bitkiler ve hayvanlar 3 asli renk; kırmızı sarı ve

mavi, dinler tarihinde ise; Hıristiyanlıkta Teslis: baba, oğul ve kutsal ruh, Hinduizmle; yaratıcı Brahma, yok edici Şiva, ve güç verici Vişnu, Yunan tanrıları üçlüsü; Zeus, Athena ve Apollo'dur. Mısırın üzerindeki karanlığın 3 gün sürmesi. (Schimmel, 1997: 67, 74) Külkedisi ve Pamuk Prenses masalında da üç büyü, üç gün süren yas ve üç gün süren balolar ile 3 sayısı okur ile buluşmaktadır. 3, ilk gerçek sayı olarak görülebilir ve bir geometrik şekli (üçgen) meydana getiren ilk sayıdır. Her varlık üç kutuplu duygudan ibarettir ve bu sebeptendir ki üçlülerde kişiler kendilerini daha rahat hissettiklerini düşünürler. Üç nesne iyi nesnedir, kişiler aktif orta ve pasif ilkelerini üç nesnede tatmin edilmiş ve desteklenmiş bulur. (Schimmel, 1997: 64) Üç dilek şansı ile üç iyi dilek gerçekleştirme imkânı bulur.

“Bilgeliğin Sütunları” 7 sayısı; Sayı çok eski zamanlardan beri insanoğlunu büyülemiştir. Pamuk prenses masalında da kurtarıcı yedi cüceler ile okur karşısına çıkmaktadır. Yaradılışın sayısı olarak bahsedilen 7 rakamıyla ilgili birçok ifade yer almıştır. Şöyle ki Tanrının yedi gözünün varlığından bahsedilir ve bu imge Tanrının her yerde hazır olması ve her şeyi bilmesini hatırlatmak için kullanılır. Yahudilere göre, kâinat altı günde yaratılmış olup yedinci gün dinlenme günü olarak tayin edilmiştir. Haftanın yedi günü, yedi kat yer, yedi kat gök, Çin’de ise 7 rakamı insan hayatıyla ve özellikle de diş hayatıyla bağlantılıdır: kızlar süt dişlerini 7 aylıkken çıkarır ve 7 yaşında kaybederler; 2x7 yılda ergenliğe erişirken, 7x7 menopoz başlar, aybaşı hali düzenli olarak her 7x4 günde bir gelir. Gebeliğin 7. ayında doğan bir bebeğin yaşayacağı, fakat sekizinci ayda doğan bebeğin yaşayamayacağı söylenir. Birçok yedili unsur dinler ve felsefi düşüncelerin yedi sayısına verdiği önemi ortaya koymaktadır. (Schimmel, 1997: 131, 133, 136)

“Kapalı Daire” 12 sayısı; “5 ve 7, kutsal sayılar, Bunlar 12’de yatarlar.”

12 rakamı uyuyan güzel masalında zenginliği temsil eden on iki altın tabak ve Rapunzel’in kuleye hapsedildiği 12’inci yaşı ile masalda yerini alır.

12 rakamının mana ve faaliyet bakımından geniş bir sahası vardır. 3x4’ün bir ürünü olarak hem manevi hem de maddi olanın içerildiği bir birleşim yapar. Hıristiyanlıkta; Mesih’in 12 havari seçmesi, 12 İsrail kabilesi, 12 mayasız ekmek, 12 büyük peygamber, 12 küçük peygamber, Mesih’in sembolü olan Anka kuşunu eski bir İngiliz şairi, güneşle yükselen 12 kere banyo yapan, membadan 12 kere su içen ve

kanatlarını her saat başında çırpın bir şekilde tasvir eder. (Schimmel, 1997: 201,202)

“Uğurlu mu uğursuz mu?” 13 sayısı; Uğurlu mu uğursuz mu olduğu tartışılan 13 sayısı Uyuyan güzel masalında kötü niyetli 13. Peri olarak yüzyıllar boyunca olumsuz karakteri ile okur karşısına çıkar. Kişi akşam yemeğine 13 misafir davet etmeye tereddüt eder, bazı oteller 13 sayısını odaya vermekten sakınırlar, ayın 13. Günü Cuma’ya denk gelirse (Mesih’in öldüğü gün) büyük bir korku duyulur. Hıristiyan geleneği 13’e karşı hoşnutsuzluğunu, şakirtlerinden (havari) birinin on üçüncüsünün İsa’ya ihanet ettiği “Son Yemek” hatırası olarak açıklarlar. Son yemekteki 12+1 üzerine kurulan Hıristiyan geleneğinde 13 çoğunlukla, cehenneme ait mertebelenmenin sayısı olarak ifade edilir. Cadıların da sık sık 13’lü gruplar halinde ortaya çıktıkları görüşü vardır. Başka bir açıdan 13 gök ve 13 tanrı tasavvur edilirdi. Böylece 13 semavi feleklerin sayısı olarak hayatı, güneşi ve eril gücü sembolize eder ve çok olumlu ve uğurludur. 12+1 olarak kurulan on üç rakamında 12’nin ötesindeki 1, ya bir liderdir, ya da bir ölüme mahkûm edilendir. (Schimmel, 1997: 212, 213,215)

“Küçük Bir Kameri Sayı” 15 sayısı; Uyuyan Güzel 15 yaşına geldiği zaman kötü büyü gerçekleşir. On beş, kutsal 5’in etrafında kurulu olan, daima toplam olarak 15’i veren en yaygın sihirli karelerden birinde önemli rol oynar. Onbeş kameri gücün doruğunu temsil eder. (Schimmel, 1997: ,220, 222)

“Eski Bir Sayma Sınırı” 20 sayısı; Rapunzel’in saçları 20 arşın kadar uzundur. 20 rakamı mistik ve büyü araştırmaları için kesin olarak ilginç değildir, fakat sayı sistemlerinin teşekkülünde son derece önemlidir. El ve ayak parmaklarının toplamının 20 olması sebebiyle bu sayı birçok kültürde saymanın temelini teşkil eder. Mayalar 20’yi güneş tanrısı ile bağdaştırırlar ve yazı sistemlerinde 20 rakamının sembolü bir insan figürüdür. (Schimmel, 1997: 232)

Yüz sayısı; Bazı gerçeklerin doğruluğunu vurgulamak için veya bir olayı abartılı göstermek için kullanılan 100 sayısı Uyuyan Güzel’in ve saray halkının daldığı yüz yıllık uyku ile okur karşısına çıkar. Yüz mükemmelliğin büyük yuvarlak sayısıdır.

Kutsal on'un ikinci kuvveti olarak mükemmel iyi'ye işaret eder. (Schimmel, 1997: 275)

2.3.4. Diğer Masal Unsurları

Masalda yer alan maddi unsurlar, masal kahramanlarının kimliklerini çözümlmek ve masal dinleyicisinin hayallerini zorlayarak gizemli ve eşi benzeri görülmemiş bir anlatım olanağı açısından önemlidir.

Masal içinde geçen nesnelere gerçek işlevlerinden ve özelliklerinden ayrı olarak üstün mucizevi özelliklere bürünürler. Zehirli elma, zehirli tarak, uçan halı, uçan süpürge, zehirli kemer, konuşan ayna, sihirli yüzük, asa, tac gibi birçok maddi kültür unsurundan bahsedilebilir. Masalarda karşılaşılan elma motifi hem renksel hem de dinsel olarak oldukça yoğun anlam katmanına sahiptir. Hangi dine mensup olursa olsun, insanın ortak geçmişinde değişmeyen tek olgu Âdem ile Havva'nın cennetten kovulmalarına neden olan objenin kırmızı bir elma olmasıdır. Altın ve gümüş tarihin bütün devirlerinde kıymetli sayılan nesnelere dir. Masalarda da parlaklık çekicilik ve zenginlik timsali olarak anlatılmaktadır. Altın ve gümüş gizemli hayalleri süsleyen birer varlık, bolluk gösteriş niteliği taşır ve eşi benzeri görülmemiş bir hususiyet de tanımlanır. (Bilkan, 2001: 90, 91)

3. SANATTA BİR YANSIMA OLARAK MASAL

Dünyada anlatı önemli bir yer tutmaktadır. İnsanların birbirleriyle ilişki kurma ve bir araya getirme araçlarından en önemli olanıdır ve bunun içindir ki sayılamayacak kadar anlatı türünden bahsedilebilir. İnsanlar eski çağlardan günümüze kadar sevgi, nefret, özlem, aşk, korku gibi duygularını anlatma yoluna gitmiştir bu yolda insanoğlu müzik, şiir, hareket, renk, sözcük gibi birçok anlatım olanağı ile buluşmuştur bu bağlamda da sanat kavramına ulaşılmıştır. İnsanların duygularını başkalarına aktarma yeteneğine dayanan sanat, yaşadığı duyguyu karşısındakilere geçirmek isteyen birinin bu duyguyu yeniden üretmesi ve belirli şekillerle onu ifade etmesiyle başlar. Sanat, yaratıcının duygusunun izleyicisine ve dinleyicisine geçmesi ile başlar. (Tolstoy, 2012: 49)

Çocuk kurtla karşılaştığı anda kapıldığı korkuyu karşısındakilerin gözlerinde canlandırabilmek için, ormanın nasıl olduğunu, kendisinin nasıl neşeyle dolaşmaya çıktığını, sonra kurdu gördüğünü, kurdun hareketlerini, kurtla arasındaki uzaklığı... ayrıntılarıyla anlatırken, kurt karşısında kapıldığı korkuyu yeniden yaşar ve bu korkuyu dinleyenlerine de yaşatabilirse, burada yapılan şey sanattır. Çocuk kurdu görmemiş de olabilir; ama yine de kurt aklına geldikçe korkuya kapılıyordur; çocuğun kurdu düşündükçe kapıldığı bu korkuyu karşısındakilere aktarabilmek için gerçekte olmayan bir kurt görme öyküsü uydurması ve kurt aklına geldikçe kapıldığı korkuyu dinleyenlerine yansıtması sanattır. (Tolstoy, 2012: 49)

Özgür olmayı seven yaratıcı zihin, sevdiği nesnelere ile oynar ve bu oyunu oynarken yaratıcı zihnin asıl amacı dinleyen ve izleyenlere de oyunu yansıtmak isteğidir. Bu oyun yansıtılırken insanoğlunun çocukluğundan beri hayatında önemli bir yere sahip olan masallar da büyük rol oynar. Masal imgeleri sanatçı tarafından ele alınarak bir sanat yapıtına dönüştürülebilir niteliktedir. Masallardaki fantastik dünya sebebi ile masalda olanaksızlıklar yoktur. “ Bir küpün üzerine binip gözünü açıp kapayınca kadar bir yıllık yolu aşabilirsiniz...” (Ünlü, 1977: 97) Bir anda bir şişenin içinden bir cin çıkıverip tüm dileklerinizi gerçekleştirebilir. Bu noktada masallar, sanat ve sanatçı üzerinde farklı dönemlerde ve farklı sanat dallarında etkili olmuştur. Bu etkileşimin ne şekilde bir yer bulduğunu çeşitli örneklerle açıklamak konunun önemi vurgulamak açısından önemlidir.

İnsanların umutlarını, beklentilerini, korkularını ifade eden düş ürünü olan masallar sanatın ve sanatçıların ilgi alanına girebilmeyi başarmışlardır. Masal imgeleri sanatçı tarafından ele alınıp farklı biçimlerde yeni yapıtların ortaya çıkmasında önemli bir role sahiptir. Sanatçı kendi özünü masalarda bulabilir. Bu nedendir ki çocuksu düşlerine masallar sayesinde buluşur, ve çeşitli sanat dallarında oluşturulan eserler ile izleyici ile buluşturulur.

Resim 3.1. “Düş” 2006 Aysun Atunöz Yonuk

Resim 3.1’de yer alan çalışmada; Aysun Atunöz Yonuk 2006 yılında yapmış olduğu “düş” isimli çalışmasında gerçek ve gerçeküstü iki mekan yaratarak, düşlerin çok güzel olmasının yanısıra korkutucu yönlerinin de olduğunu vurgulamaktadır. Oluşturulan mavi çitler ile tıpkı bir canavarın dişleri gibi tehlikeli mekan anlatılmıştır. Birbirine açılan mekanlar ile gerçeği yaşıyormuş gibi ancak gerçek olmayan bir içselliğin yaşanması “mış gibi” mekan üzerinde beyaz figür ile resmedilmiştir. Yarı ölümlü figür ile bilinçle oyun sahnelenmiştir.

Resim 3.2. “Little Red and The Wolf” (Kırmızı Başlıklı Kız ve Kurt) 2009 Anne Julie

Resim 3.2’de yer alan çalışmada; 1980 Fransa doğumlu Anne Julie’ye aittir. Julie 2005 yılında kendi yolunu bularak illüstratör olarak çalışmaya başlamıştır. Fransada ve tüm dünyada çocuk kitapları ve dergilerinde yayımlanmış olduğu çalışmaları ile ilgi çekmektedir. Sanatçı çalışmaları renkli ve parlaklığının yanısıra çocuklara adanmıştır.Çalışmalarını günlük yaşam, yeni tanıştığı insanlar, doğa, masallar, müzik, sinema ve rüyalarından esinlenerek gerçekleştiren sanatçı Kuzey ve Güney Amerikada büyük ilgi görmektedir. (<http://www.annejulie-art.com/about.html>)

Resim 3.3. “Kanadı kırık yağmurcu” 2012 Barış Kara

Resim 3.4. “Kopan Kanadına” 2012 Barış Kara

Resim 3.3 ve 3.4’de yer alan çalışmalarda; 1976 yılında Ankarada doğan Barış Karasallara inanıyor ve resimlerinin bir şiirin fısıldadığı bir anın anlatısı olan bir masal olmasını diliyor. İnsanların ellerini, kirpiklerini, gözlerini, omuzlarını ve görünmeyen kanatlarını seviyor. Bu sanatçının beş yılı aşkın süredir yaptığı “Masal Sakinleri” adlı serinin devamı niteliğindeki çalışmaların yer aldığı Galeri Eksen’de açmış olduğu “Unutmadığım Şeyler Var!” adlı resim sergisinde görmek mümkündür. Sanatçı yeni sergisindeki çalışmalarını “yine yüreğinde bir yere sınımsıkı bağlanıp bırakmamakla” ilgili olarak tanımlarken, çağımızda kötülüğü ve şiddeti, resimlerindeki naif fakat büyüleyici evrende bir çeşit kedere dönüştürerek gösteriyor.

Resim 3.5. "Dünyayı Taşıyan Melek" Can Göknil

Resim 3.6. “Hayat Ağacı” Can Göknil

Resim 3.5 ve 3.6’da yer alan çalışmalarında; 1945 Ankarada doğan Can Göknil, yarattığı kendine has atmosferi ve mistik dokusuyla dikkat çeker. Eserlerindeki masalsı atmosfer ile izleyenlerinin içini ısıtan sanatçı, yurtdışından dönme sebebinin “Ben kimim, nereye aitim, hangi kültür beni ben yaptı?” soruları olduğunu söylemiştir. Sanatçı çocuklar için sanatsal bir duyarlık ve sorumlulukla girdiği masal dünyasındaki çalışmalarında mitolojiden, türk efsane dünyasından ve eski inanışlarından ilham almaktadır. Göknil’in çalışmaları Ağaçlarla İlgili İnanışlar (1986), Anadolu Tanrıçaları (1994), Yaradılış Efsaneleri (1997), Muskalar (1999) gibi sergiler ile izleyicisi ile buluşmuştur. Geçmiş sanatsal olarak algılayışı, bir ressam olarak izlenimlerini kendisine göre yeniden biçimlendirme çabası ile sanatçı izleyicisine insanın özünü tattırarak merak uyandırır.

(<http://www.millireasuranssanatgalerisi.com/sergiler/can-goknil-kader>)

Resim 3.7. Courtesy of Alice Anderson and Riflemaker (Alice Uzanışı) Alice Anderson

Resim 3.8. "Rapunzel" 2008 Alice Anderson

Resim 3.9. “Bound” (Sarı) 2011 Alice Anderson

Resim 3.7, 3.8. ve 3.9.’de yer alan çalışmalarda; Alice Anderson hafızasını keşfetmek için yaşamının başlangıç noktasını kullanır. Hatırlamanın yaratıcı bir süreç olduğunu düşünür. Bunu yaparken çocukluk anılarına dayalı kurgusal filmler, heykel ve fotoğraf dâhil olmak üzere binlerce metre bakır tel ve oyuncak bebek saçı kullanarak çalışmalarını gerçekleştirir. Çocukluk anılarını yeniden hayal eden sanatçı, balmumu bebek ve kuklalar kullanarak, aynı zamanda kendi bedenini de kullanarak anılarına farklı bir boyut kazandırır. İsmi Rapunzel olarak verdiği çalışmasında 3000 m. kızıl oyuncak bebek saçları ile bu dairesel döngü izleyicileri ile paylaşmıştır. (<http://www.t-a-p.org.uk/alice-anderson--years-after-years.html>)

Resim 3.10. “Masal Anlatıcısı” Eti Behar

Resim 3.11. “Masal Anlatıcısı” Eti Behar

Resim 3.10 ve 3.11’de bulunan çalışmalar; Eti Behar’a aittir. Maslaktaki atölyesinde üretimlerine devam etmektedir. Sanatçı 5 Temmuz 2008 İstanbul Büyükdada Ada

Evi’nde belleksiz kahramanların hikâyesini anlatan “Masal Anlatıcısı” adını verdiği heykel sergisini izleyicileriyle buluşturmuştur. Bu düzenlemeyle kendisini masal anlatıcısı olarak tanımlayan sanatçı şu sözleri paylaşıyor;

Masal Anlatıcısı ve arkadaşları bir başka zamana, bir başka mekâna konmuşlar... Orada belirsizlik ve süresizlik hüküm sürermiş. Bizimkiler, tasviri zor özellikler edinmişler. Hızlı bir tekrarla, bir kez birbirlerine, bir kez kendilerine, bir kez daha birbirlerine kendilerine dönüşürler, düşerlermiş... Ancak, bu süreçleri hafızalarında biriktiremezlermiş. Zira bir bilinç donanımları bulunmamaktaymış. Buna karşılık yüksek bir işitme dinleme merakı geliştirmişler. Onların bir Anlatıcısı varmış... Anlatıcının en biricik özelliği masal anlatmaktır. Onları besler doyurur, besler doyururmuş...”(<http://v3.arkitera.com/sa31343-seyirci-dinleyicilere-misal-masalinde%E2%80%A6.html>)

Resim 3.12. “Beklerim” Maria Sezer

Resim 3.13. "Beklerim" Maria Sezer

Resim 3.14. "Beklerim" Maria Sezer

Resim 3.12, 3.13. ve 3.14.'de yer alan çalışmalarında; Işık Üniversitesi Resim Bölümü öğretim elemanı Maria Sezer, Rapunzel masalından esinlenerek yaptığı çalışmalarında doğaya karşı gelmenin, gizlemeyecek şeyi gizlemeye çalışmanın insanı mutsuzluğa sürükleyeceği vurgusunu ön plana çıkararak ağaç kabuğunu anımsatan bir malzemedен yapılmış merdiven bir polen bulutuna, bir diğerindeyse kadın bedenini anımsatsan bir buluta ulaşır. Sanatçı kadın bedenini kullanarak çalışmasına erkeği de dahil etmiş olur. Diğer çalışmasında ip gibi uzun siyah saçlar bir merdiven görevi görür. Sanatçı zaman kavramını, dölleme, doğum, yaşam ve ölüm gibi doğal yaşam döngüsü bağlamında irdelemiştir. Onun için güzellik doğanın üremesindeki en önemli etmendir. Genç bir kadının güzelliğini saklamaya çalışması, doğal sürece müdahale etmektir. (http://www.radikal.com.tr/kultur/maria_sezerden_rapunzel_masali-941964)

Resim 3.15. “Cindirella story” (Sindirella Hikayesi) Min Jeong Seo

Resim3.15'de yer alan çalışmalarda; Koreli sanatçı Min Jeong Seo da çoğu kişinin çocukluğundan hatırladığı sindirella masalını konu edinmiştir. Masalın ana unsurlarından biri olan cam ayakkabıları ele alarak, kana bulanmış görüntüsüyle yüzlerce ayakkabı ile düzenleme yapmıştır. Cam ayakkabı sindirellanın nezaketini ve

iyilikseverliğini temsil etmektedir. Buna en iyi örnek onun zenginliği ve prensesliğinin elinden alınmasına rağmen iyiliğinden asla vazgeçmemesidir. Cam ayakkabı prensin sindirellaya ulaşabilmesi için tek yoldur bu yüzden cam ayakkabının büyüü bozulmaz. Sanatçı sindirellanın sonsuz mutluluğa ve zenginliğe ulaşması için bir anahtar olan ayakkabıları birçok kadının bilinçaltında varolan zenginliğe ve mutluluğa ulaşmanın yolunun bir yanılsama ve sadece bir yanılgı olduğunu vurgulamak için kullanmıştır. Ayakkabılar üzerindeki kan lekeleri ile kadınlar için büyüü servetin yanılsığını sunmuştur. Min Jeong Seo sindirella masalından günümüze uzanan yanılgının çoğu kadının yaşamını etkilemesine dikkat çekmektedir. (<http://www.mintmagazine.co.uk/art/min-jeong-seo%E2%80%99s-cinderella-story/>)

Resim 3.16. Red Riding Hood (Kırmızı Başlıklı Kız) Model: Valerya Solov'eva Darya Kondratyeva

Resim 3.16'da yer alan çalışmasında; Moskova merkezli Fotoğraf Sanatçısı Darya Kondratyeva, aile, annelik veya bebeklik fotoğraflarını değil, eski masal ve efsaneleri büyüleyici fotoğrafları ile yeniden yorumlamak istiyor. Onun fotoğraflarında modeller cadı, prenses ve ormanın ruhları gibi özelliklere bürünmektedirler. Fotoğraflarda modellerin yanısıra eğitilmiş hayvanlar da yer

almaktadır. Hayvanlar modellere bir sır fısıldıyor gibi gözükmektedir. Kondratyeva'nın çalışmaları Katerina Plotnikova ve Margarita Kareva'nın çalışmaları ile benzerlik taşımaktadır. (<http://www.boredpanda.com/fairy-tale-portraits-animal-photography-darya-kondratyeva/>)

Resim 3.17. "The Visitor" (Zyaretçi) Polixeni Papapetrou

Resim 3.18. "Olympia as Alice dreaming by the Riverbank" (Nehir kenarında Alice'in Rüyası) Polixeni Papapetrou

Resim 3.17, 3.18’de yer alan çalışmalarında; Fantastik görüntüler yaratan Avusturyalı fotoğraf sanatçısı Polixeni Papapetrou, çocukluk, peri masalları ve sihirli hayaller aracılığıyla yeni masal dünyaları oluşturur.Özel seçilmiş mekânlar, kıyafetler ve objeler ile yeni büyüleyici masal dünyaları izleyicilerde merak uyandırmaktadır. (<http://enpundit.com/the-magical-world-of-photographer-polixeni-papapetrou/>)

Resim 3.19. “The Brave Little Prince Saves” (Prensini Kurtaran Cesur Prenses)
Queenie Liao

Resim 3.19’da yer alan çalışmada; Queenie Liao, sanatçı yanını ve hayal gücünü birleştirerek oğlunu bir masal dünyasının içerisine dahil eden anne, “Wengenn Harikalar Diyarı’nda” adını verdiği yaklaşık yüz fotoğraftan oluşan seriyi kitaplaştırdı. Sanatçı çektiği fotoğrafları şu sözlerle anlatıyor.“Her gün oğlum Wengenn uyumadan önce, onun bir hikayenin kahramanı olduğunu hayal ediyorum ve sıradan ev eşyalarını kullanarak hikayenin arka planını oluşturuyorum. Wengenn uykuya teslim olduğunda ise onu yarattığım sahnenin merkezine koyuyorum.”Anne

Geddes ve Adele Enersen'in yaptığı çalışmalarından etkilenen Liao oğlunu bir masal kahramanı gibi izleyicilerle buluşturuyor.

(<http://wengenninwonderland.com/about-sioin-queenie-liao/>)

Resim 3.20. “Pamuk Prenses ve Avcı filmi” (Snow White and The Huntsman)

Alman Jacob ve Wilhelm Grimm Kardeşlerin, birçoğu ezbere bilinen masallarından biri olan Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler masalı 2012 yılında 127 dakika süreli Rupert Sanders yönetmenliğinde yapılmış olan Pamuk Prenses ve Avcı (snow white and the huntsman) filmi ile kötü kalpli Kraliçe (Charlize Theron) sonsuz güç için yeryüzünde kendisinden daha güzel olan tek kişiyi, Pamuk Prensesi (Kristen Stewart) ortadan kaldırmak için yetenekli avcıyı (Chris Hemsworth) zorla görevlendirir. Fakat avcı verilen görevi yerine getiremez ve pamuk prensese savaş sanatı eğitimi verir. Halkını karanlıktan kurtarmak için mücadele veren prensesin fantastik boyutunu izleyici ile buluşturur. (<http://www.beyazperde.com/filmler/film-187396/>)

Resim 3.21. “Alis Harikalar Diyarında” (Alice in Wonderland)

Johnny Depp ve Tim Burton'u yedinci kez bir araya getiren, Linda Woolverton'ın çocuk kitabından uyarlanan 2010 yapımı Tim Burton yorumu ile Alice Harikalar Diyarında 17 yaşındaki Alice'in sosyeteye tanıtım partisinde beyaz bir tavşanı takip ederek kendini harikalar diyarında bulmasıyla başlıyor. Aslında 10 sene öncesinde de ziyaret ettiği yeri ikinci ziyaretinde hatırlamıyor bile. Harikalar Diyarı'nda Alice'i karşılayanlar arasında koskocaman şapkasıyla Mad Hatter karakterini Johnny Depp, Tim Burton'ın eşi olan Helena Bonham Carter'da hortlak suratlı Kırmızı Kraliçeyi canlandırıyor. Sürpriz olarak ise oyuncu kadrosunda 2009 Oscar ödül töreninde en iyi Kadın Oyuncu Oscar'ına aday gösterilen Anna Hataway de yer alıyor. (<http://misirpatlagi.net/alis-harikalar-diyarinda-720>)

Resim 3.22. “Karmakarışık” (Tangled)

Alman Jacob ve Wilhelm Grimm Kardeşlerin Rapunzel masalını yönetmen Nathan Greno, Byron Howard bambaşka bir Rapunzel ile sinema perdesinde izleyici ile buluşturmuştur. 2013 yapımı, komedi ve romantizmin animasyon içine aksiyonla serpildiği filmde Krallığın en çok aranan ve en çekici hırsız Flynn Rider (seslendiren Zachary Levi) gizemli bir kulede saklanırken, o kulede yaşayan güzel ve cesur, 20metre uzunluğunda altın sarısı saçları olan Rapunzel (seslendiren Mandy Moore) tarafından esir alınır. Kuleye sığınan hırsız, Rapunzelin hayatını baştan aşağıya değiştirecektir ve Rapunzel aksiyon dolu bir maceraya yelken açar. (<http://www.onlinefilmizleten.net/karmakarısik-izle-turkce-dublaj-full-hd.html>)

4. SINIRLILIKLAR KAPSAMINDA ALMAN MASALLARI

Masal sözcüğünün Almanca karşılığı “*Märchen*”dir. Almanların saygın bir sözlüğü olan Wahrig sözlüğünde masal sözcüğü şu bilgiler ile tanımlanır.

“*Märchen* (Masal): İçinde doğa kanunlarının yer almadığı ve mucizenin hüküm sürdüğü, zamandan ve mekândan uzak hayal yüklü anlatılar. (Figüratif anlam): gerçek olmayan uydurulmuş hikâye.” (Sarı ve Ercan, 2008: 13)

Alman edebiyatında masallar ilk olarak masal anlatıcıları tarafından yazılı şekilde olmasa da dilden dile aktararak hafızalarda önemli yer edinerek, masalların yaşamasına ve yayılmasına hizmet etmektedir. Daha sonraları ise Grimm kardeşlerin Alman masallarını derleyip toplama çalışmaları dikkat çeker. Bu dönem, Romantik dönem ile birlikte ele alınarak açıklanabilir. Alman edebiyatında *Goethe'nin Genç Werther'in Acıları* romanıyla Romantik dönemin başladığı varsayılır. Bu dönem içerisinde genellikle eğitim ve gelişim romanı, korku romanı, halk şarkıları, halk masalı ve masal türlerinde eserlere rastlanmaktadır. Romantik dönem 1795 ve 1848 yılları arasında Almanya’da başlayan ve tüm dünyaya yayılan edebi bir dönemdir. Bu dönemde günlük hayatın monotonluğundan vazgeçilip fantastik dünyaya geçiş görülebilmektedir. Romantikler için fantastik öğeleri içinde barındıran masal önemli bir yere sahiptir. Dönemi, Napolyon’un Almanya’ya saldırmasından sonra ortaya çıkan milliyetçilik duygusu etkisi altına alarak dönemin sanatçıları da etkiler. Yazarlar kendi kültürlerini öncelikle efsanelerde daha sonra da masalarda kaleme alırlar. *Grimm Kardeşler*, *Brentano* ve *Arnim* gibi sanatçılar dönemin önemli isimleri arasında yer alır. *Brentano'nun Büyülü Boynuz (Des Knaben Wunderhorn)* isimli halk şarkıları ve *Grimm Kardeşlerin Çocuk ve Yuva Masalları (Kinder und Hausmärchen)* Masal ve efsane toplama çalışmaları dönemin toplumsal kültürünü yansıtan en önemli eserleri arasındadır. (Demirer Şahin, 2014: 37,38)

4.1.Grimm Kardeşler ve Masalları

Romantik dönemde, Almanların bilinçlerinde yer edinmiş masalları toplu hale getiren iki kardeştir. (Sarı ve Ercan, 2008: 7) Halk tarafından “Grimm Masalları” olarak adlandırılan Çocuk ve Yuva masallarından oluşan Masal Antolojisi'dir. Grimm

kardeşlerin masalları daha az katışıksız ve daha az değişken bir görünüm sunar. (Propp, 1985: 105) 19. Yüzyılın başlarından itibaren Grimm kardeşler masal araştırmalarına öncülük eder ve yenilik getirirler. Kardeşler derledikleri masalarda herhangi bir değişiklik yapmadıklarını ve olduğu gibi aktardıklarını ifade ederler. Grimm masalları özellikleri itibariyle hemen hemen aynı olay örgüsü etrafında dönüp dolaşmaktadır ve birbirleriyle yakın ilintiler içerisindedir. (Sarı ve Ercan, 2008: 78, 80) Grimm kardeşler tarafından saf bir almanca kullanılarak kaleme alınan masallar birçok dile çevrilmiştir. Türkçe de değişik zamanlarda farklı çevirilerle Grimm masalları görebilmek mümkündür. Grimm Kardeşlerin eserlerinden bazıları şöyledir:

Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler, Külkedisi, Su perileri, Rapunzel, Hansel ve Gretel, Bremen Mızıkacıları, Parmak Çocuk, Uyuyan Güzeli, Kurbağa Prenses, Çizmeli Kedi...

Grim kardeşlerin derledikleri masallar içerisinde, belirli bir kültürel coğrafyadaki bütün çocuklar tarafından bilinen (Külkedisi, Pamuk Prenses, Rapunzel, Kırmızı Başlıklı Kız...) peri masalları olarak adlandırılan masallar da dikkat çekmektedir.

Alman ozanı Schiller peri masalları hakkında, çocukluğunda ona anlatılan peri masallarında, yaşamın öğrettiği gerçeklerden daha derin anlamlar yatıyor olduğundan bahseder. Masalın kaynağı genellikle yaşamın içindedir ancak, olağanüstü masal gündelik yaşamı çok az yansıtır. İçinde perilerin, hayali varlıkların müdahale ettiği, kurgular söz konusudur. Bu muhteşem anlatımlar, çok önemli simgesel içerikler yönünden zengindirler. Sahnede Kral ve kraliçeler, hayvanlar, cadılar, periler ve prenses bulunur. Bu prenses olağanüstü maceralardan sonra kendisiyle evlenecek Prenses'i bekler ve mutlu son ile biter. Erken çocukluktan yetişkinliğe kadarki ruhsal- cinsel gelişim özetlenir. Grimm Kardeşler peri masallarının amacının teselli etmek olduğunu vurgular. Masallar çocuklara ne olursa olsun iyi bir peri tarafından yardım ve rehberlik alacağı ve kötü cadıların ya da uğursuz başka kişilerinde yok olmaya mahkûm olacakları sözünü verir. (Taşkıntuna ve Korkut, 2012: 33, 35) Bu bağlamda masal yumuşak bir dille çocuğun hayal gücüne hitap ederek, ona bu dünyada kötü insanların, özde iyi olmayanların ve

canavarların olacağını öğretir. Bruno Bettelheim çocuğun bu gizli anlamı, peri masallarında bulduğunu dillendirir.

“Peri masalları çocuğun imgelemine, kendi başına bu doğrulukta keşfedemeyeceği yeni boyutlar sunar. Daha da önemlisi, peri masallarının biçimi ve yapısı çocuğa, düşlemlerini oluşturmada ve bu düşlemlerle yaşamına daha iyi bir yön verebilmede yararlanabileceği imgeler sunar.”

Yine Bruno Bettelheim, “Büyünün Yararları Peri Masallarının Anlamı ve Önemi” adlı kitabın giriş bölümünde peri masallarının çocukların zihnindeki ve hayatlarındaki faydalarını açıklar.

Çocuğun okuduğu ya da kendisine okunan peri masallarından kendine hisse çıkardığını, olağanüstü dünyayı rüyaya geçmeden önce dinleyip onu kendi bilinçaltında ister istemez değerlendirmeye aldığını, ondan ilerde yaşayacağı ve unutmayacağı dersler çıkardığını, kendine okunan/ okuduğu peri masallarının gizli bir şekilde bilinçaltına olumlu göndermeler sunduğunu ve masalsı dünyanın büyümlü atmosferinin sonunda iyilerin kazanması ve kötülerin kaybetmesiyle birlikte çocuğun hayat hakkında alabileceği en büyük derslerden birini aldığını dillendirir. (Sarı ve Ercan, 2008: 26, 27, 28) Peri masalları bu bağlamda çocuklar için bir kılavuzdur.

4.3.Rapunzel

Alman edebiyatı, Grimm kardeşler.

Masal oldukça fakir bir çiftin yeni doğan kız evlatlarını yaşlı bir cadıya vermek zorunda kalmaları ile başlar. Cadı doğumdan sonra kız çocuğunu alarak ona aslında bahçedeki marulların türünün adı olan Rapunzel ismini verir. Rapunzel 12 yaşına geldiği zaman cadı Rapunzeli bir ormanın göbeğindeki yüksek ve merdivensiz bir kuleye kapatır. Buraya her ziyaretinde kulenin tepesine çıkabilmek için Rapunzel'in seneler içinde kulenin tepesinden yere dek uzayan örgülü sarı saçlarını kullanır. Daha sonra ise cezalandırmak için Cadı Rapunzel'in saçlarını keser ve onu kuleden gönderir. Masal, prensin Rapunzeli bulması ve evlenmeleriyle mutlu son bulur. (Grimm, 2013: 87,88,89,90,91,92)

Resim 4.1. Rapunzel ve Cadı

Masalda “Bir de güzel sırma saçları varmış ki” (Grimm, 2013: 89) Sırma, masalda altın sarısını hatırlatan, zenginliği ve saadeti temsil eden ifadesi ile göze çarpmaktadır. Rapunzel on iki yaşına gelir gelmez büyücü kadın tarafından kuleye kapatılır. “ on iki yaşına gelir gelmez, büyücü kadın bir kuleye kapamış onu.” (Grimm, 2013: 88) Hemen hemen her alanda hem maddi olanı hem de manevi olanı içeren 12 rakamından bahsedilir. Klasik yunan mitolojisinde 12 tanrıya rastlanır, Hz. İsa’nın 12 havarisinden bahsedilir, Çin takvimi 12 hayvandan meydana gelir, bir yılda 12 ay bulunur.

Masal içerisinde geçen diğer sayı 20 ise; Yeni amaç ve planları, sabırlı olmayı, hayal gücünü temsil eden 20 sayısı “Büyücünün sesini işitir işitmez saç örgülerini çözüyor, bir ucunu penceredeki çengele dolayıp öbür ucunu yirmi arşın aşağı sarkıtıyormuş.” (Grimm, 2013: 89) şeklinde okuyucu ile buluşur.

Masalda günümüz ilişkilerinde görülen kıskançlık kavramı kuleye kapatılmış ve özgürlüğü alınmış bir kahramanın anlatısında dikkat çekmektedir. Kız kulesinde yaşanmış efsaneler gibi kahramanın tutsaklığına vurgu yapılmaktadır. Kahramanın pencereden sarkan uzun sırma saçları onu özgürlüğüne kavuşturacak bir halatı sembolize ederken aynı zamanda güzel sesi de Prens’in aşkını sembolize eder. Kahramanın saçları ve güzel sesi ise dişiliğe vurgu yapar. Ancak kahraman aşkı

yüzünden cadı tarafından cezalandırılır. Cezalandırılan kahraman bir taraftan özgürlüğüne kavuşurken diğer taraftan dişiliğinin simgesi saçlarını kaybederek erkeksileşir.

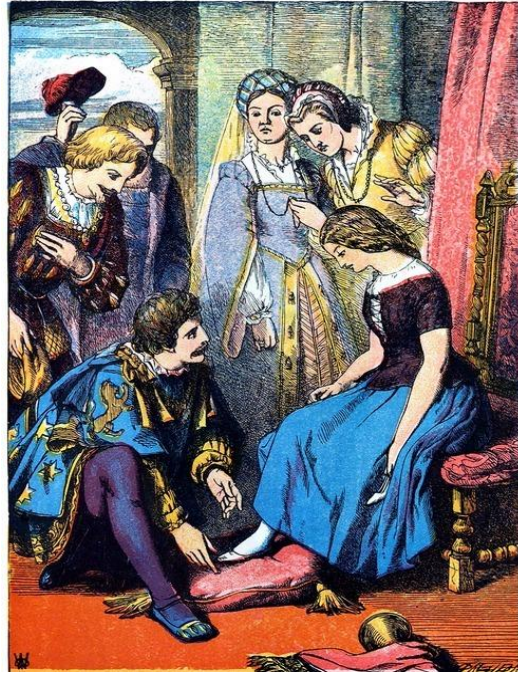
4.4. Külkedisi

Alman Edebiyatı, Grimm kardeşler (1812)

Masalda, kıskanç üvey annesi ve üvey kız kardeşleri tarafından kötü davranılan bir genç kız (Külkedisi), ona yardım eden bir iyilik Perisi ve onunla evlenip Külkedisi Sindirella'nın tüm hayatını değiştiren yakışıklı bir prens anlatılır. (Grimm, 2013: 156,170)

Resim 4.2. Külkedisi ve balo

Resim 4.3. Külkedisi ve ayakkabı

İnsanın hayatında her varlığın bir rengi vardır ve insanlar varlıkları bu şekilde algılar. Dünya ve Alman edebiyatının tartışmasız en büyük yazarlarından biri olan Goethe, renkleri hayatı anlamının bir anahtarı olarak yorumlar. (Ulukan, 2012: 138) Bu bağlamda masalların yorumlanmasında da önemli yere sahip renkler külkedisi masalında siyah renk ve sarı rengin kullanılması ile okuyucu karşısına çıkar. Masalda siyah renk, gri renk ile birlikte karşımıza çıkar. “kızı ocağın yanı başında küller içinde uyumak zorunda bırakıyorlarmış. Kız da tabii toz topraktan, kir pastan bir türlü kurtulamıyormuş.” (Grimm, 2013: 157) Siyah renk; renksel anlamının yanında

kişilerin kötü karakterini ironik olarak betimlemek amacıyla da kullanılmıştır. Üvey kız kardeşler çirkin ve kalpleri siyah olarak tanımlanmıştır. “Kalpleri çirkin mi çirkin, kara mı karaymış.” (Grimm, 2013: 156) Burada gözlemlenen siyah rengin tamamen olumsuz anlamda kullanılmış olmasıdır. Sarı renge gelince; Külkedisinin baloya giderken giydiği elbisenin ve ayakkabının rengi altın rengi olarak okuyucu ile buluşur. “altın ve gümüş simlerden işlenmiş bir giysiyi Külkedisi’ne atıvermiş” (Grimm, 2013: 162) “iskarpinler de som altındanmış.” (Grimm, 2013:165) burada yine sahip olunan ve olunacak zenginliğin göstergesel bir ifadesi göze çarpmaktadır.

Ünlü yunan filozof Pisagor evrenin sayılardan oluştuğundan bahseder, masalarda da bu oluşumun önemi vurgulanmaktadır. Masalda okuyucunun karışına çıkan üç sayısı ”Ülkenin kralı bir şenlik düzenletmiş, üç gün üç gece sürecek şenliğe ülkedeki bütün genç ve güzel kızlar davet edilmiş.” (Grimm, 2013: 158) Kralın oğlu için düzenlediği üç gün devam eden kutlamalarıdır. Her iyi ve güzel şey tanrısal ve yüce olanın sembolizminde üçle bütünleşmekte ve onun varlığında görselleşmektedir.

Peri masallarını Alman filozof Wilhelm Wunder mutluluk masalları olarak adlandırır. Masalda mutluluk verici durum; aşk, statü ve eş seçimi şeklinde okurla buluşur. (Çevirme, 2006: 25) Külkedisi Masalında da mutluluk verici durum diğer masalarda olduğu gibi gerçekleşir. Sınıfsal ayrımın ön planda vurgulandığı masalda Kral/Prens: Soylular sınıfı, Üvey anne ve kız kardeşler: Orta sınıf, Külkedisi: Alt sınıfı temsil etmektedir. Masalın sonunda bu durum som altından ayakkabıyı giyen külkedisinin sınıfsal açıdan en üst noktada yerini alması ile değişir. Yaşadığı bütün olumsuzluklara karşın, her şeye boyun eğen bir çizgiye sahip Külkedisi saflık, bağlılık, dürüstlük, doğruluk, iyilik gibi kavramlar ile yüceltilir. Kötü kalpliler ise (üvey kız kardeşler) cezalarını kuşlar tarafından gözleri kör edilerek alırlar. Doğaüstü güçleri olan, dostlarına ve ölen annesine tüm kalbiyle inanan külkedisi evlilikle ödüllendirilir. Masalda ve gerçek hayatta olduğu gibi her insanın inandığı koruyucu kanatları ve gizli kanatları vardır. Bu kanatlar kişilere özeldir, isimleri saklıdır.

4.5.Uyuyan Güzel

Alman Edebiyatı Grimm Kardeşler (1697)

Kral, prensesin doğumunun şerefine 12 bilge kadının da davetli olduğu büyük bir şenlik verir. Kutlamalarda 12 bilge kadın sırayla prensese güzellik, sağlık, erdem gibi armağanlar sunar. Şenlikte yalnızca 12 altın tabak olduğu için şenliğe 12 bilge kadın davet edilir. Davet edilmeyen 13. bilge kadın ise onu davet etmedikleri için prenses için kötü dilekte bulunarak, prensesin 15 yaşına geldiğinde eline batacak bir çıkırcık iğnesiyle ölmesini diler. Hediyesini henüz vermemiş olan 12. bilge ise bu kaderi, prensesin ölümü yerine 100 yıllık bir uykuya çevirir. Kral'ın her türlü önlemlerine rağmen prenses 15 yaşına girdiği gün büyü başlar ve prenses 100 yıllık uykuya dalar. Prensесin ve saray halkının yüz yıllık uykusunu bozabilecek tek şey, bir prensin öpücüğüdür. O prens prensesin alnına kondurduğu bir öpücükle büyüü bozar prenses ve saray derin uykusundan uyanarak mutlu son gerçekleşir. (Grimm, 2013: 336, 340)

Resim 4.4. Uyuyan Güzel ve tüm saray halkının yüz yıllık uykuya dalması

Zaman ve mekân anlayışının belirsizliği her masalda bulunduğu gibi Uyuyan Güzel masalında da dinleyicinin büyüdü dünyasında yer alması açısından önemlidir. Önemli bir yere sahip olan renk ve sayı göstergeleri de büyük oranda dikkat çekmektedir.

Masaldaki sarı renk külkedisi masalında olduğu gibi altın elementi olarak okuyucu ile buluşur. ”on iki tane altın tabağı varmış” (Grimm, 2013: 336) altın tabaklar zenginlik, gösterilen ihtimam ve önemin belirtisi olarak tanımlanır.

Rapunzel masalında da karşılaşılan, Schimmel’in kapalı daire olarak adlandırdığı 12 rakamı Uyuyan Güzel masalında on iki altın tabak ile okuyucu ile buluşur. “Kralın sofraya koyabileceği yalnız on iki tane altın tabağı varmış” (Grimm, 2013: 336) Kimileri tarafından uğurlu olarak, kimileri tarafından ise uğursuz olarak adlandırılan 13 rakamı masalda 13 bilge kadın ile okuyucu karşısına çıkar. “Ülkede on üç bilge kadın yaşıyormuş”.(Grimm, 2013: 336) Başkalarını etkileme gücüne sahip 15 rakamı ise; “Prenses on beş yaşına gelir gelmez, eline bir iğ batsın ve ölsün” (Grimm, 2013: 337) laneti ile okurla buluşur. Son olarak mükemmelliğin sembolü olan 100 rakamı ile “Prenses ölmesinde yüz yıllık bir uykuya yatsın!” (Grimm, 2013: 337) dileği ile karşılaşılır.

Masalda dikkat çeken en önemli durum, güzel ve iyi peri imgesi yerine hayal edilenin tam aksine kötü kalpli 13. Peri imgesidir. Bu peri prenses için pek de güzel dileklerde bulunmayacaktır. Prenses tamda ergenlik döneminde iken 15 yaşına geldiğinde perinin laneti gerçekleşecektir ve prenses 100 yıllık uykusuna dalacaktır. Bu uyku sırasında sarayın etrafı dikenli tellere çevrilidir. Bu teller evinde güvende olan prenses için dış dünyanın da böyle zor dikenli yollarla kaplı olduğunu vurgular. Tabi ki tüm peri masallarında olduğu gibi prensesi kurtaracak bir prens gelecektir, bekleyen prenses evlilikle ödüllendirilecektir.

4.6.Pamuk Prenses

Alman Edebiyatı Grimm Kardeşler (1812)

Kötü kalpli ve kıskanç üvey annesi tarafından ondan daha güzel olduğu için öldürülmek üzere ormana gönderilen prenses, avcı tarafından ormanda serbest bırakılır ve yedi cücelerle beraber yaşamaya başlar. Prensesin hayatta olduğunu öğrenen kötü kraliçe yaşlı bir kadın kılığında cücelerin evine giderek Pamuk Prensesi zehirlemeye çalışır. İlk denemesinde zehirli bir tarak, ikinci denemesinde dar ipek bir kemer ile başarısız olur. Üçüncü denemesinde ise zehirli bir elma ile Pamuk Prensesi zehirler. Yedi cüceler Pamuk Prensesi çok sevdiklerinden cam bir kutuda muhafaza

ederler. Yoldan geçen bir prens cam kutu içindeki Pamuk Prensesi görür ve aşık olur, cüceleri ikna ederek cam kutuyu yanında götürür. Ormanda ilerlerken cam kutu düşüverir ve Pamuk Prenses'in boğazındaki zehirli elma parçası düşmenin etkisiyle çıkar ve prenses uyanır. Pamuk Prenses ve prens evlenirler. Düğüne gelen kötü kalpli kraliçe ise ceza olarak giydirilen kızgın demirden yapılmış ayakkabılar içerisinde dans ederek ölür. (Grimm, 2013: 357, 371)

Resim 4.5. Zehirli kemer

Resim 4.6. Yedi Cüceler

Kahramanların çeşitliliği her dinleyici/ izleyici için kendisini benzeştireceği kahramanları yaratabilmesi açısından önemlidir. Masalda yer alan maddi unsurlar (elma, ayna, tarak kemer) ile dinleyiciler için hayallerini geliştirecek gizemli bir anlatım sağlanabilir. Renk ve sayı göstergeleri ile de birçok gizemli anlam açığa çıkarılabilecektir. Genel olarak olumsuz anlam boyutunu barındıran siyah renge masalda, abanoz ağacının rengi olarak rastlanır. “şu pencerenin çerçevesi gibi siyah saçlı bir çocuğum olsaydı.” (Grimm, 2013: 357) Masalarda hiçbir unsurun gelişi güzel konmadığı gerçeği bilindiğine göre, abanoz ağacının özellikleri ile masalda dikkat çekmek ve anlatılmak istenen, sadece sarayın çerçevelerinin siyah bir ağaçtan ibaret olması değildir. Abanoz ağacının sağlamlığı, nadir bulunan rengi ve kendi içinde barındırdığı siyah ve beyazın karşıtlığı ile iyi ve kötünün aynı çatı altında buluşmasına kötülüğün giderilmesine, mitolojik anlamda abanoz ağacı ile inşa edilen yerlerde kötü ruhların bulunmayacağı inancı ile tüm kötülüklerden korunulacağına ilişkin bir öngörü olarak değerlendirilebilir. Ayrıca güzelliğin sembolü olarak da gösterilebilir. Pamuk Prensesin kar gibi yüzüne karşı abanoz ağacının parlak kömür gibi siyahlığı gösterilir. (Ulukan, 2012: 197) Saflık, temizlik, aydınlık gibi olumlu anlamlar barındıran beyaz renk masalda da tüm olumlu anlam ilişkileri içinde gözlemlenebilir. “Kar gibi beyaz tenli” (Grimm, 2013: 357) beyazın sahip olduğu saflık, öncelikle masal kahramanının adında kendini gösterir. Kar gibi beyaz ifadesi ile ten rengi betimlenmiş olsa dahi ardında farklı anlam boyutlarını barındırır. Kullanılan beyaz renk için kesin bir yargıya varmak mümkün olmasa da değerlendirmeler doğrultusunda beyaz renk genel olarak olumlu bir anlam içerir denilebilir. (Ulukan, 2012: 201) Masalda kırmızı renk birkaç farklı şekilde rastlanır; hayatın simgesi kan sembolüğünde “üç damla kan parmağından yerdeki karların üzerine damlamış. Bembeyaz karın üzerindeki kırmızı kan kraliçenin gözüne bir güzel görünmüş ki, içinden şöyle geçirmiş: kan gibi al yanaklı bir çocuğum olsaydı.” (Grimm, 2013: 357) Yaşamı, huzuru, sonsuzluğu temsil eden beyaz rengin üzerine yaşamsal kaynağın göstergesi kan akmıştır ki, bu ileride kişiyi bekleyen şeylerin bir habercisi olarak algılanabilir. Burada görsel olarak tezatta yatan güzellikte gözler önüne serilmiş ve hayatın bu olumlu ve olumsuz yanları ile birlikte güzel olduğu ve böyle kabul edilmesi gerekliliği anlaşılabilir. Kraliçenin pamuk prensesi kandırmak için kullandığı dışı kırmızı içi beyaz elma. Kırmızı rengin çekiciliğine bakıldığında

olgunluğu ve güzelliği ifade eder, daha derin düşünülduğünde arka plandaki anlamı ile her insanın içinde iyi ve kötü tarafların bulunabileceği, güzelliklerin altında beklenmedik tehlikelerin olması ve zıtlıkların iç içe barınmasına gönderme yapar.

Pamuk prenses masalında ilk gerçek sayı ve kuşatıcı sentez olarak adlandırılan üç sayısı ilk olarak prensesin annesinin eline batan iğne ile parmağının kanaması ile okur karşısına çıkar. “üç damla kan parmağından yerdeki karların üzerine damlamış.” Daha sonra cadı pamuk prensesi zehirlenmek için üç büyü kullanır. İlk büyü denemesi “ipek kemer” “aman yavrucuğum, bu halin ne? Gel şu kemeri bir güzel beline takayım senin” (Grimm, 2013: 364) İkinci büyü; “zehirli tarak” “Şu saçlarına bak. Gel seni güzelce bir tarayayım!” (Grimm, 2013: 365) Üçüncü büyü; “zehirli bir elma” “bak işte ortadan kesiyorum, kırmızı yarısını sen ye, beyazını da ben yiyeceğim.” (Grimm, 2013: 368) şeklinde ortaya çıkar. Son olarak da yedi cüceler pamuk prensesin ölümü üzerine üç gün üç gece yas tutar. Bilgeliğin sütunları olarak adlandırılan yaratılışın sayısı olan yedi masalda, pamuk prensesin ormanda kaybolduktan sonra evlerinde kaldığı yedi madenci cüceyi vurgular.“ ortalık iyice kararınca evin asıl sahipleri çıkagelmişler; yedi cüceymiş bunlar, dağda çalışır; toprağı eşip kazar, madencilik yaparlarmış.” (Grimm, 2013: 360)

Masalda kötü kalpli üvey anne tarafından kendisinden daha güzel olmasına tahammül edilemeyen ve bu yüzden öldürülmek istenen bir kız çocuğu olan pamuk prenses dikkat çeker. Sihirli aynası sayesinde prensesin varlığından haberdar olan kötü kalpli kraliçe amacına ulaşana kadar tüm büyüleri (kötülükleri) dener. İlk başta dişilik ve güzellik ile ilgili nesnelere kullanarak tarak ve ipek kemer ile prensesi öldürmeyi dener ancak başarılı olamaz. Üçüncü denemesinde yarısı kırmızı yarısı beyaz olan elma ile amacına ulaşır. Pamuk prenses artık nefes alamıyordur. Masalda kıskançlık uğruna bir kadının neler yapabileceğini görmek mümkündür. Masalın sonunda pamuk prenses için oluşan mutluluk tablosu, kötü kalpli üvey anne için, ateşten ayakkabılar giyerek ölene kadar dans etmek zorunda kalması şeklinde oluşur.

5. SANATÇI VE DÖNÜŞTÜRME EYLEMİ

Masallar fantastik, yarı düş yarı gerçek hayaller üzerine kuruludur. "Hayal gücü ve zihin, insan bedeninin kanatları gibidir. İnsan hayal gücüyle içinde bulunduğu daracık alanlardan çok çok ötelere kanatlanabilir. Hayal gücü ile masalın sanata aktarımı gerçekleşebilir." (Sarı ve Ercan, 2008: 29) İçlerinde bir yığın simge ve anlam taşıyan sözsel ve yazınsal anlatım olanağına sahip masallar konusu, mekânı, kahramanları, objeleri ile sanatçıların yaratım sürecini etkiler. Bu süreçte farklı bir masal dili oluşturulur. Sanatçı (anlatıcı) bu masal dili ile masalları yorumlayarak sanat objesi haline dönüştürür. Yeni anlatım dili ve anlatıcısı ile buluşturulan masallar izleyicilerine estetik heyecan uyandırarak izleyicinin zihninde çeşitli imgeler oluşmasını sağlayarak masalların zihinde kalıcılığını artırır.

5.1. Rapunzel

Bir kız çocuğu dünyaya geldi...

Büyüdü hüznü tattı...

Bir kulede uyuyup uyandı...

Saçlarını uzattı, yalnız kalmışlığın acısını duydu...

Âşık oldu...

Aşkını ona ceza getirdi...

Saçlarını kaybederek...

Özgürlüğü tattı...

Her kız çocuğunun hayalini uzun saçlar, tokalar ve kurdeleler süsler. Oyuncak bebeklerde bile uzun saçlı olanı tercih ederler. Günümüze kadar saç gücün, gençliğin, canlılığın, sağlığın ve güzelliğin sembolü olmuştur. Saçların olmaması demek tüm büyü'nün bozulması, dişil güzelliğin ve çekiciliğin uçup gitmesi demektir. Kimi zaman güzelliğin sembolü olarak Venüs'ün sembolü olurken, kimi zaman âşık olduğu için cezalandırılan Medusa'nın muhteşem kıvrıkcık saçlarının yılanlara dönüşmesi olarak hatırlanan saçlar bir sanat objesi olarak masalın görsel açıdan okunabilmesinde de önemli rol üstlenmiştir.

Resim 5.1 “Bir kız çocuğu dünyaya geldi”

Resim 5.2 “Büyüdü”

Resim 5.3 “Ceza”

Resim 5.4 “Ceza”

Resim 5.5 “ Özgürlük”

Resim 5.6 “ Mutluluk”

Resim 5.1, Resim 5.2, Resim 5.3, Resim 5.4, Resim 5.5, Resim 5.6’da yer alan çalışmalarda; Mekan, masal kitabının sayfalarına benzer beyaz zemin ile oluşturulmuştur. Bu sayfalar ile masal kahramanının başından geçen olaylar beş aşamada anlatılmıştır. Resim 5.1’de; Tuvalin merkezine yerleştirilmiş sarı kıvrık saç ve saça bağlanmış kırmızı kurdeleler ile masal kahramanının mutlu çocukluğu tasvir edilmiştir. Resim 5.2’de; Beyaz mekânda yerleştirilmiş parmaklıklar ve

parmaklıkların altında bulunan siyah uzun örgülü saçlar ile kahramanın büyümeye başladığı ve artık kontrol altına alınmak isteği anlatılır. Örgülü saçın ucunda bulunan küçük kırmızı kurdele ile de kahramanın hala çocuk oluşu vurgulanmaktadır. Resim 5.3 ve Resim 5.4 'de; Kahramanın aldığı ceza sahnelenmiştir. Âşık olan kahraman, kendisini kıskanan cadı tarafından saçları kesilerek güzelliği elinden alınmak istenir. Saçları kesilerek atılan kahraman erkekleştirilmek istenmiştir. Resim 5.5'de; kahraman, bilinmeyen bir mekâna kovulmuştur. Resim 5.6'da; Kahraman için beyaz altın yıldızla çevrili bir çerçeve ile özgür, mutlu ve başarılı bir yaşam alanı oluşturulmuştur.

5.2. Uyuyan Güzel

Büyük bir şenlik ile beklenen güneşin parlayan ışıkları gibi güzel prenses günün birinde dünyaya geldi...

İyilik ve kötülük ile tanıştı...

Kıskançlığı gördü, kıskançlık ile yüz yıllık uykuya daldı...

Günün birinde iyilik, sevgi ve aşkın buluşmasıyla yüz yıllık uykusundan uyandı...

Korur kollar, sever kucaklar veya uçar çok yükseklerle... Kanatlar her insanın belleğinde farklı kelime karşılıkları ile yer almaktadır. Kimilerinin melekleri vardır ve bu melekler her daim onlardır kanat sahipleri kimi zaman baba, anne, kardeş kimi zaman sevgili, eş olarak belirirler. Kimilerinin ise kendi kanatları vardır ve bu kanatlar özgür olmak için, uçmak için bulunmaz bir mucizedir. Kanatların ortak buluştuğu nokta ise her zaman iyilik mutluluk ve güzellik için yükselmesidir.

Resim 5.7 “Kimin Kanatları ”

Resim 5.8 “Kimin Kanatları detay”

Resim 5.9 “Kimin Kanatları detay”

Resim 5.7, 5.8, 5.9’da yer alan çalışmada; Mekân olarak kanatların anlamına uygun uçabilmesi için yüksekte boş bir mekân tercih edilmiştir. Perileri ve dileklerini anlatmak için on üç kanatlı, iksir şişesi tercih edilmiştir. Hiç duraksamadan yeniden okunan bir metin gibi sıralanmış şişeler içerisindeki renkli simler ise perilerin ayrı ayrı özelliklerini ve masal kahramanı için dilenen dilekleri temsil etmektedir. Beyaz kanatlar, iyi dilekte bulunan perileri temsil ederken siyah kanat, siyah rengin birçok kişiye hissettirmiş olduğu anlamıyla kötü dilekte bulunan periyi ifade ederek iyilik, kötülük, sevgi, aşk, özgürlük gibi kavramlar düşündürülecektir.

5.3. Külkedisi

Masum ve güzel bir prenses dünyaya geldi...

Annesi dünyaya gözlerini kapadı...

Kaybetmenin acısını tattı...

Kıskançlık ve kötülük ile tanıştı...

Otların, evin, ateşin, kuşların mucizesini keşfetti...

İyiliğin kaçınılmaz güzelliği ile...

Sonsuza dek mutluluk ile buluştu...

Peri masallarının üç yüzü olan mistik, sihirli, acıma ve hor görme aynasını külkedisi masalında da gözlemlenebiliyor. Tüm mucizeler masalda gerçekleşiyor. Masal çizgisel tek boyutlu anlatı yapısından üç boyutlu anlatı kazanarak izleyiciye sihirli dünyaya dokunma şansı sunmuştur.

Resim 5.10 “ isimsiz ”

Resim 5.11 “İsimsiz detay”

Resim 5.10 ve Resim 5.11’de yer alan çalışmada; Tüllerden kitap sayfaları oluşturularak, her bir sayfasında külkedisi ile ilgili bir sahne görselleştirilmiştir. Külkedisi için en önemli unsurları kitap sayfalarında üç boyutlu olarak yer almıştır. Beyaz elbisesi ile prensesin, büyü çocukluk yılları düşünülürken, çöp süpürge ile prensesin hayatının akışı tamamen değişmiştir. Artık evinin hizmetindedir, kötülükle başı fena halde derttedir. Tüm bunların sonunda prenses için mutlu son, onun gönlünün zenginliğini vurgulayan som altından ayakkabı ile gelir. Tüm kötülöklere rağmen kendisi olmaktan vazgeçmemenin önemi vurgulanmaktadır.

5.4. Pamuk Prenses

Bir kış günü kardan daha beyaz bir güzellik dünyaya gözlerini açtı...

Annesinin ölümü ile kaybetmenin hüznünü yaşadı...

Daha güzel olmak isteyen bir kadının varlığı ile...

Kötülükle tanıştı...

Kötülükten kaçarken kötü olmayı öğrendi...

İyi ile kötünün güzel ile çirkinin bir arada yaşayabildiği gerçek dünya, masal dünyasında da yerini alır. Savaşlar, cinayetler, hırsızlıklar, birbirini yok etme düşünceleri ve kıskançlıklar masal kahramanları arasında yoğun bir şekilde yaşanır. “Azı karar çoğu zarar” olan kıskançlık kavramı üvey annenin güzelliğini kaybetme korkusu ile yaptıkları ve sonunda giydiği ölüm dansı ayakkabıları ile son bulur.

Resim 5.12. “ Kemer ”

Resim 5.12.’da yer alan çalışmada; Tek ve eşsiz güzelliğe sahip olmak isteyen üvey anne, dişil nesne olan sıkı zehirli bir kemer ile prensesin cazibesini elinden almak ve onu ortadan kaldırmak ister. Bu sahne günümüzde de ince bel güzeldir anlayışı ile

zararlı dahi olsa korselerin kullanımının sıklığına dikkat çekmektedir. Oluşturulan mekânda kırmızı çerçevenin siyah deri korselyi giymesi ile bu tehlikeli sürecin okunabilmesi amaçlanmıştır.

Resim 5.13. “Üç damla”

Resim 5.13.’de yer alan çalışmada; Gizemli dünya, pamuktan bir mekân ile oluşturularak beyaz rengi ve yumuşak dokusu ile saflık ve iyiliğe vurgu yaparken, üzerindeki üç damla kan ile, yaşamı, canlılığı ve sonsuzluğu temsil eder. Hayatın

olumlu ve olumsuz yanları ile birlikte güzel olduğu ve böyle kabul edilmesi gerekliliği anlaşılabilir.

Resim 5.14. “ Dikkat ”

Resim 5.14.'de yer alan çalışmada; Masal içerisindeki başrol oyuncu, eşsiz ve tek güzellik kavramıdır. Bu noktada güzellik kavramının bulunduğu bir yerde, ayna ile iletişim kaçınılmazdır. Birçok anlam taşıyan ayna sıradan bir nesne değildir. Ayna kişinin kendisiyle buluşmasını, keşifleri, olgunlaşmayı, kibri sunan muhteşem bir araçtır. Masalda da yine özel güçleri ile vurgulanan ayna, üvey annenin kibrinin, kıskançlığının en büyük göstergelerinden biridir. Onun güzelliğini onaylayan ayna günün birinde ondan daha güzel birinin varlığından bahsederek üvey annenin kötülüğünü ortaya çıkarır. Kıskançlık duygusu ile öldürme isteği sonsuz olan üvey anne, prensesin gençliğini, çekiciliğini elinden almak için dişil bir nesne olan tarağı seçmiştir. Oluşturulmuş ayna tarak ve üzerindeki kırmızı uyarıyı gösteren bant ile kadınların güzel olma isteğinin ve birbirleri arasında olan kıskançlığın tehlikesine vurgu yapar.

6. SONUÇ

Sanatçı, sanat eseri oluşturma sürecinde, sevdiği nesnelere ile oynamayı tercih eder. İçinde bulunduğu ortamın kendisi üzerindeki etkilerini eserine yansıtır. Bunu gerçekleştirirken yaratıcılığını besleyecek birçok imkânla karşılaşır. Bu bağlamda tıpkı çocuklar için bulunmaz bir kaynak olan masal, renkli ve zengin üslubuyla sanatçı ile buluşur. Hayalleri gerçekleştirmek adına masalsı anlatımın yanısıra tanıdık samimi görseller ile izleyicisini sonsuz yolculuğa davet eder. Çocuk masallarının sanat objesine yansısıyla oluşan plastik izdüşümler Alman Grimm Kardeşler masalları açıklanarak, bu konuyla ilgili makale, kitap, tez ve internet kaynakları incelenerek, toplanan yazılı ve görsel veriler doğrultusunda, masalların sanat objesine dönüşümü, sanatsal uygulamalara yansımaları, sanat dalları içindeki kullanımı ve sanatçının özgün tasarımları ile örneklendirilmiştir. Bu örnekler ile sanatsal anlatımlarda masalın gizemli dünyasının kapıları aralanacaktır.

Kelimeler görünür kılınarak yeni okumalara davet edilir. Masal ve sanatın buluşması kavramsal yönden de desteklenerek görsel çözümler sağlanır. Görsel metinler de yazılı metinler kadar okunabilmelidir. İzleyici de dinleyici kadar görsel metin içinde gezinebilir, yorumlayabilir ve o görsel metnin kahramanı olabilmelidir. Masallar eserlerde plastik objeye dönüşürken, anlatım dili olarak seçilen nesnelere her biri bir kelimeyi anlatır. Hesse'nin değindiği gibi (2012: 15) “Anlatım sanatı, hepsi birer sihirbaz olan ve dinleyenlerin ruhlarıyla bir çocuğun topla oynadığı gibi kolayca oynayan masalcılar vardır.” Bu bağlamda plastik sanat içinde devam eden büyümlü yolculuk başka masallara yelken açar. Oluşturulan görseller ile yeni hayaller beslenerek herkesin kendi masalını yazması sağlanır.

Sanatçı yaşamında sürekli varlığını sürdüren, sanatsal anlatımlarının kaynağını oluşturan masal aracılığı ile aslında kendini anlatır. Kendini anlatırken, izleyicilerinin de kendini bulmasını ister. Yıllar önce oluşturulmuş masalların güncel sanat diliyle somutlaştırılması sonucunda ortaya çıkan eserler, zamanın dikkat çeken konularını izleyici ile buluşturarak gelecekte de gerçekleştirilecek çalışmalara zemin oluşturacaktır.

KAYNAKLAR

- Altunöz A.(1999) *Araştırma ve Uygulama Sürecinde Doğal Olanın Plastik Olana Dönüştürülmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Heykel Anasanat Dalı, Ankara
- Barthes, R. *Anlatuların Yapısal Çözümlemesine Giriş*. (Çev. M. Rifat, S. Rifat). İstanbul: Gerçek Yayınevi (1988)
- Barthes, R. *Göstergebilimsel Serüven*. (Çev. M. Rifat, S. Rifat). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları (2009)
- Berger, J. *Görme Biçimleri*. (Çev. Y. Salman). İstanbul: Metis Yayınları (2012)
- Bilkan, A. F. (2001) *Masal Estetiği*. (Birinci Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları
- Boratav, P. (2013). *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*. (Birinci Baskı). Ankara: BilgeSu,
- Capacchione, L. *Sanat Terapisiyle İyileşmek*. (Çev. D. Özen). İstanbul: Kaknüs Yayınları. (Eserin orijinali 2002’de yayımlandı.)
- Çakmak Güleç, H., Geçgel, H.(2005) *Çocuk Edebiyatı*. (Birinci Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık
- Çevirme H.(2006) Külkedisi Masalı Üzerine Bir Araştırma. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 2006, 6, 25-28.
- Demir S. (2009) *Göstergebilim, Umberto Eco ve Yapıtları Bağlamında Göstergebilime Katkıları*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Fakültesi Gazetecilik Anabilim Dalı, İstanbul
- Demirer Şahin D.(2014) *Seçilmiş Grimm Masallarında Kadın Figürü*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Erzurum
- Dilidüzgün, S. (2003). *Çağdaş Çocuk Yazını*. (İkinci Baskı). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
- Eco, U. *Anlatı Ormanlarında Altı Gezinti*. (Çev. K. Atakay). İstanbul: Can Sanat Yayınları. (Eserin orijinali 1994’de yayımlandı.)
- Grimm, J., Grimm, W. *Grimm Masalları 1*. (Çev. K. Şipal). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları (2013)

- Holtzschue, L. Rengi Anlamak. (Çev. F. Akdenizli). İzmir: Duvar Yayınları. (Eserin orijinali 2002’de yayımlandı.)
- Hesse, H. Masallar. (Çev. İ. Kantemir). İstanbul: Can Sanat Yayınları. (Eserin orijinali 1994’de yayımlandı.)
- Kanca E. (2009) *Masalın Toplumsal İşlevi: Bir Göstergebilimsel Sembolik Analiz* Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji Anabilim dalı, Ankara
- Ölçer Özünel, E. (2006) *Masal Mekânında Kadın Olmak*. (Üçüncü Baskı). Ankara: Geleneksel Yayınları
- Propp, V. *Masalın Biçimbilimi*. (Çev. M. Rifat, S. Rifat). İstanbul: Kent Basımevi (1985)
- Sakaoğlu, S. (2012). *Masal Araştırmaları*. (Beşinci baskı). Ankara: Akçağ Yayınları
- Sarı, A. Ercan, C. (2008). *Masalların Psikanalizi*. (Birinci Baskı). Ankara: Salkımsöğüt Yayınları
- Schimmel, A. *Sayıların Esrarı*. (Çev. M. Temelli). İstanbul: Verka Yayınları. (Eserin orijinali 1993’de yayımlandı.)
- Taşkıntuna, N., Korkut, Y. (Derleyenler). (2012). *Düşler Düşlemler ve Masallar Psikanalitik Bakışlar*, (Birinci Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları
- Tolkien, J.R.R. *Peri Masalları Üzerine*. (Çev. S. Erincin). İstanbul: Altıkkırkbeş Yayın. (Eserin orijinali 1938, 1947’de yayımlandı.)
- Tolstoy, L.N. *Sanat Nedir?* (Çev. M. Beyhan). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları (2012)
- Ulukan A. (2012) Farklılığın Renk ve Sayılarda Buluşan Aynılığı. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED] 48, ERZURUM 165-190*
- Ulukan A. (2012) *Dede korkut Hikâyeleri ve Grimm Masallarında Kültür ve İnançlara Yerleşmiş Renk ve Sayı İmgelemi*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya
- Ünlü, M. (Düzenleyen). (1977). *Düşünsel Yazılardan Seçmeler Kavramlar ve Boyutları*, İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri
- Yaldız H.T. (2006) *Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi(Sarayönü Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Konya

Sanders R. (Yönetmen/ Senaryo Yazarı). (2012). Roth Films. Universal Pictures

Burton T. (Yönetmen/ Senaryo Yazarı). 2010. Walt Disney Pictures

Keane G. Howard B. Greno N. Wellins D. (2013). ABD filmleri

İnternet: Seyirci dinleyicilere misal masal içinde... <http://v3.arkitera.com/sa31343-seyirci-dinleyicilere-misal-masalicide%E2%80%A6.html0> Son Erişim Tarihi: 03.03.2015

İnternet: “Liftle Red ant He Golf” 2009 <http://www.annejulie-art.com/blog/?s=little+Red+and+WOLF+ Little Red ant He Golf> Son Erişim Tarihi: 03.03.2015

İnternet: Kanadı Kırık Yağmurcu- Kopan Kanadına <http://galerieksen.com/tur/sergideki-calismalar> Son Erişim Tarihi 03.03.2015

İnternet: Can Göknil <http://www.millireasuranssanatgalerisi.com/sergiler/can-goknil-kader>) Son Erişim Tarihi:08.03.2015

İnternet: Dünyayı Taşıyan Melek - Hayat Ağacı http://cangoknil.com/en/lens_portfolio/1994-1997-creation-myths/ Son Erişim Tarihi: 08.03.2015

İnternet: Cemal Soykök- Masal dinleyicisi <http://kanalkultur.blogspot.com.tr/2014/02/cemal-soykok-masallarn-ic-yuzu.html> Son Erişim Tarihi: 08.03.2015

İnternet: Courtesy of Alice Anderson and Riflemaker <http://albertorenault.blogspot.com.tr/2010/02/alice-anderson-ou-rapunzel.html> Son Erişim Tarihi: 08.04.2015

İnternet: Rapunzel <http://www.allartnews.com/alice-anderson-will-fill-riflemaker-with-thousands-of-meters-of-hair/> Son Erişim Tarihi: 08.04.2015

İnternet: Bound http://www.saatchigallery.com/artists/alice_anderson_articles.htm Son Erişim Tarihi: 08.04.2015

İnternet: Alice Anderson <http://www.t-a-p.org.uk/alice-anderson--years-after-years.html> Son Erişim Tarihi: 08.04.2015

İnternet: Masal Anlatıcısı <http://www.etibehar.com/eserler5.html> Son Erişim Tarihi: 08.04.2015

İnternet: Beklerim <http://www.mariasezer.com/beklerim.html> Son Erişim Tarihi: 08.04.2015

İnternet: Maria Sezer

http://www.radikal.com.tr/kultur/maria_sezerden_rapunzel_masali-941964 Son Erişim Tarihi: 08.04.2015

İnternet: Cindirella Story <http://www.seo-minjeong.de/works/works-frames.htm> Son Erişim Tarihi: 08.04.2015

İnternet:Min Jeong Seo <http://www.mintmagazine.co.uk/art/min-jeong-seo%E2%80%99s-cinderella-story/> Son Erişim Tarihi: 08.04.2015

İnternet: Red Riding Hood <http://www.boredpanda.com/fairy-tale-portraits-animal-photography-darya-kondratyeva> Son Erişim Tarihi: 08.04.2015

İnternet: The Visitor http://www.polixenipapapetrou.net/work/between-worlds-2009-2012/polixeni_papapetrou_the_visitor_2012/ Son Erişim Tarihi: 08.04.2015

İnternet: Darya Kondratyeva (<http://www.boredpanda.com/fairy-tale-portraits-animal-photography-darya-kondratyeva/>) Son Erişim Tarihi: 08.04.2015

İnternet: Polixeni Papapetrou, <http://enpundit.com/the-magical-world-of-photographer-polixeni-papapetrou/> Son Erişim Tarihi: 10.04.2015

İnternet:Olympia as Alice dreaming by the Riverbank http://www.polixenipapapetrou.net/work/dreamchild2003/polixeni_papapetrou_olympia_as_alice_dreaming_by_the_riverbank_2003/ Son Erişim Tarihi: 10.04.2015

İnternet: Queenie Liao, (<http://wengenninwonderland.com/about-sioin-queenie-liao/>) Son Erişim Tarihi: 10.04.2015

İnternet: The Brave Little Prince Saves Rapunzel, <http://wengenninwonderland.com/the-brave-little-prince-saves-rapunzel/> Son Erişim Tarihi: 10.04.2015

İnternet: Snow White and the Huntsman, <http://swathturkey.blogspot.com.tr/2012/05/pamuk-prenses-ve-avc-film> Son Erişim Tarihi: 15.10.2014

İnternet: Alice in Wonderland, <http://misirpatlagi.net/alis-harikalar-diyarinda-720> Son Erişim Tarihi: 15.10.2014

İnternet: Tangled, <http://www.onlinefilmizleten.net/karmakarısık-izle-türkçe-dublaj-full-hd.html> Son Erişim Tarihi: 15.10.2014

İnternet: Rapunzel ve Cadı, <http://forestoffairytales.tumblr.com/> Son Erişim Tarihi: 15.10.2014

İnternet:Külkedisi ve Balo, Külkedisi ve Ayakkabı,
<http://forestoffairytales.tumblr.com/> Son Erişim Tarihi: 15.10.2014

İnternet:Uyuyan Güzel ve tüm saray halkının yüz yıllık uykuya dalması
<http://forestoffairytales.tumblr.com/> Son Erişim Tarihi: 15.10.2014

İnternet: Zehirli Kemer, Yedi Cüceler, <http://forestoffairytales.tumblr.com/> Son Erişim Tarihi: 15.10.2014

EKLER

EK-1. Görseller Tablosu

GÖRSEL NO	1
GÖRSEL ADI/KONUSU	Düş
DÖNEMİ	2006
SANATÇISI	Aysun Altunöz Yonuk
TEKNİĞİ	Akrilik
BOYUTLARI	150x70
SERGİLENME	-
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	Aysun Altunöz Yonuk arşivi

GÖRSEL NO	2
GÖRSEL ADI/KONUSU	Little Red and The Golf(Kırmızı Başlıklı Kız ve Kurt)
DÖNEMİ	2009
SANATÇISI	Anne Julie Aubry
TEKNİĞİ	İllüstrasyon
BOYUTLARI	15" x 12 1/2" 8" x 5 3/4"
SERGİLENME	-
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://www.annejulie-art.com/blog/?s=little+Red+and+WOLF+

GÖRSEL NO	3
GÖRSEL ADI/KONUSU	Kanadı kırık yağmurcu
DÖNEMİ	2012
SANATÇISI	Barış Kara
TEKNİĞİ	-
BOYUTLARI	130x120
SERGİLENME	Galeri eksen
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://galerieksen.com/tur/sergideki-calismalar/baris-kara

GÖRSEL NO	4
GÖRSEL ADI/KONUSU	Kopan kanadına
DÖNEMİ	2012
SANATÇISI	Barış Kara
TEKNİĞİ	-
BOYUTLARI	40x28
SERGİLENME	Galeri eksen
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://galerieksen.com/tur/sergideki-calismalar/baris-kara

GÖRSEL NO	5
GÖRSEL ADI/KONUSU	Dünyayı taşıyan melek
DÖNEMİ	1994-1997
SANATÇISI	Can Göknil
TEKNİĞİ	-
BOYUTLARI	-
SERGİLENME	-
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://cangoknil.com/en/lens_portfolio/1994-1997-creation-myths/

GÖRSEL NO	6
GÖRSEL ADI/KONUSU	Hayat Ağacı
DÖNEMİ	1994-1997
SANATÇISI	Can Göknil
TEKNİĞİ	-
BOYUTLARI	-
SERGİLENME	-
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://cangoknil.com/en/lens_portfolio/1994-1997-creation-myths/

GÖRSEL NO	7
GÖRSEL ADI/KONUSU	Courtesy of Alice Anderson and Riflemaker(Alice Anderson'nun uzanışı)
DÖNEMİ	2008
SANATÇISI	Alice Anderson
TEKNİĞİ	Perfomence (Performans)
BOYUTLARI	-
SERGİLENME	National museum Marc Chagall
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	.http://albertorenault.blogspot.com.tr/2010/02/alice-anderson-ou-rapunzel.html

GÖRSEL NO	8
GÖRSEL ADI/KONUSU	Rapunzel
DÖNEMİ	2008
SANATÇISI	Alice Anderson
TEKNİĞİ	İnstallation (Düzenleme)
BOYUTLARI	3000 metres of doll's hair(bebek saçı)
SERGİLENME	National museum Marc Chagall
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://www.allartnews.com/alice-anderson-will-fill-riflemaker-with-thousands-of-meters-of-hair/

GÖRSEL NO	9
GÖRSEL ADI/KONUSU	Bound (Sarılı , Bağlı)
DÖNEMİ	2011
SANATÇISI	Alice Anderson
TEKNİĞİ	Bobbin made of wood and red fiber Bobin, ahşap, ve bakır tel
BOYUTLARI	345 x 248 x 248 cm
SERGİLENME	National museum Marc Chagall
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://www.saatchigallery.com/artists/alice_anderson_articles.htm

GÖRSEL NO	10
GÖRSEL ADI/KONUSU	Masal Anlatıcısı
DÖNEMİ	2008
SANATÇISI	Eti Behar
TEKNİĞİ	-
BOYUTLARI	-
SERGİLENME	Adaevi Galeri İstanbul
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://www.etibehar.com/eserler5.html

GÖRSEL NO	11
GÖRSEL ADI/KONUSU	Masal Anlatıcısı
DÖNEMİ	2008
SANATÇISI	Eti Behar
TEKNİĞİ	-
BOYUTLARI	-
SERGİLENME	Adaevi Galeri İstanbul
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://www.etibehar.com/eserler5.html

GÖRSEL NO	12
GÖRSEL ADI/KONUSU	Awaiting –Beklerim
DÖNEMİ	2009
SANATÇISI	Maria Sezer
TEKNİĞİ	-
BOYUTLARI	-
SERGİLENME	Galeri Apel İstanbul
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://www.mariasezer.com/beklerim.html

GÖRSEL NO	13
GÖRSEL ADI/KONUSU	Awaiting –Beklerim
DÖNEMİ	2009
SANATÇISI	Maria Sezer
TEKNİĞİ	-
BOYUTLARI	-
SERGİLENME	Galeri Apel İstanbul
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://www.mariasezer.com/beklerim.html

GÖRSEL NO	14
GÖRSEL ADI/KONUSU	Awaiting –Beklerim
DÖNEMİ	2009
SANATÇISI	Maria Sezer
TEKNİĞİ	-
BOYUTLARI	-
SERGİLENME	Galeri Apel İstanbul
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://www.mariasezer.com/beklerim.html

GÖRSEL NO	15
GÖRSEL ADI/KONUSU	Cinderella Story (Sindirella Hikayesi)
DÖNEMİ	2005
SANATÇISI	Min Jeong Seo
TEKNİĞİ	acrylic resin, pigment,(Boya, Akrilik, Reçine)
BOYUTLARI	-
SERGİLENME	-
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://www.seo-minjeong.de/works/works-frames.htm

GÖRSEL NO	16
GÖRSEL ADI/KONUSU	Red Riding Hood (Kırmızı Başlıklı Kız)
DÖNEMİ	-
SANATÇISI	Darya Konsratyeva
TEKNİĞİ	-
BOYUTLARI	-
SERGİLENME	-
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://www.boredpanda.com/fairy-tale-portraits-animal-photography-darya-kondratyeva

GÖRSEL NO	17
GÖRSEL ADI/KONUSU	The Visitor (Ziyaretçi)
DÖNEMİ	2012
SANATÇISI	Polixeni Papapetrou
TEKNİĞİ	Renkli Baskı
BOYUTLARI	70x105
SERGİLENME	-
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://www.polixenipapapetrou.net/work/between-worlds-2009-2012/polixeni_papapetrou_the_visitor_2012/

GÖRSEL NO	18
GÖRSEL ADI/KONUSU	Olympia as Alice dreaming by the Riverbank (Nehirde Alice'in Rüyası)
DÖNEMİ	2003
SANATÇISI	Polixeni Papapetrou
TEKNİĞİ	Type C Photograph
BOYUTLARI	105x105
SERGİLENME	-
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://www.polixenipapapetrou.net/work/dreamchild-2003/polixeni_papapetrou_olympia_as_alice_dreaming_by_the_riverbank_2003/

GÖRSEL NO	19
GÖRSEL ADI/KONUSU	The Brave Little Prince Saves Rapunzel (Pirensesi Kurtaran Küçük Cesur Prens)
DÖNEMİ	2013
SANATÇISI	Queenie Liao
TEKNİĞİ	Düzenleme
BOYUTLARI	-
SERGİLENME	-
KAYNAĞIN ALINDIĞI ADRES	http://wengenninwonderland.com/the-brave-little-prince-saves-rapunzel/

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Karabey, Ayşe
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 29.10.1980, Sivas
Medeni hali : Bekâr
Telefon : 0 (531) 556 97 36
Faks : -
e-mail : ayse-krby@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi /	Devam Ediyor
Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi/	2007
Lise	Cumhuriyet Lisesi	1999

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2013-Hale	Cumhuriyet Üniversitesi	Araştırma Görevlisi

Yabancı Dil

İngilizce

Yayımlar

-

Hobiler

-

GAZİ GELECEKTİR...